

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

WICEPREZES

KRG.410.1.2.2026

**Pan
Marcin Kulasek
Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego
Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa
Wyższego
ul. Wspólna 1/3,
00-529 Warszawa**

Wystąpienie pokontrolne

**P/26/001 Wykonanie budżetu państwa w 2025 r. w części 28 –
Szkolnictwo wyższe i nauka**

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego¹, ul. Wspólna 1/3, 00-529 Warszawa

Kierownik jednostki kontrolowanej

Pan Marcin Kulasek, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego, od 17 stycznia 2025 r.

W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił:

Pan Dariusz Wieczorek, Minister Nauki, od 13 grudnia 2023 r. do 17 stycznia 2025 r.

Okres objęty kontrolą

Rok 2025 oraz okres wcześniejszy i późniejszy, w którym miały miejsce działania lub zaniechania związane z planowaniem i wykonaniem ustawy budżetowej na rok 2025. W przypadku konieczności porównania niektórych danych z danymi za lata 2022-2024 okres kontroli obejmuje również te lata.

Podstawa prawna podjęcia kontroli

Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²

Jednostka przeprowadzająca kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli Departament Rozwoju i Gospodarki

Kontrolerzy

1. Łukasz Salamon, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KRG/28/2026 z dnia 8 stycznia 2026 r.
2. Mateusz Seroka, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KRG/29/2026 z dnia 8 stycznia 2026 r.
3. Maciej Maciejewski, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr KRG/30/2026 z dnia 8 stycznia 2026 r.

(akta kontroli str. 1-6)

¹ Dalej: Ministerstwo lub MNiSW.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, ze zm., dalej: ustawa o NIK.

II. Zakres kontroli

Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2025 pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka.

Ocenie podlegały w szczególności:

- realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich w części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz wybranych sprawozdań za IV kwartał 2025 r. w zakresie operacji finansowych,
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań,
- nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust.1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³, w tym:
 - a) nadzór nad wykonaniem planów finansowych podległych jednostek,
 - b) nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka.

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- analiza realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- kontrola prawidłowości przeniesień planowanych wydatków dokonywanych w części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka w trakcie roku budżetowego,
- kontrola prawidłowości wprowadzonych zmian w planie finansowym dysponenta w wyniku zwiększeń dokonanych środkami z rezerw celowych,
- kontrola prawidłowości dokonanych blokad,
- kontrola przestrzegania ustalonych dla części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka limitów wydatków, w tym – limitów środków na wynagrodzenia,
- kontrola wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych,
- szczegółowa analiza wybranej próby wydatków bieżących i inwestycyjnych dysponenta III stopnia,
- szczegółowa analiza wydatków ponoszonych na szkolenia,
- szczegółowa analiza wydatków poniesionych na wypłaty kar i odszkodowań,
- szczegółowe badanie wydatków poniesionych na wypłaty ekwiwalentów za urlop wypoczynkowy,
- kontrola prawidłowości udzielania i realizacji wybranych zamówień publicznych,
- analiza wybranej próby przyznania, wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji,
- analiza stanu zobowiązań,
- analiza prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,
- analiza stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań,

³ Dz. U. z 2025 r. poz. 1483, dalej: ufp.

- analiza stosowanych przez dysponenta instrumentów nadzoru nad wykonaniem budżetu państwa i budżetu środków europejskich przez podległe jednostki finansowane w ramach części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe kontrolowanej działalności.*

III. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2025 r. w części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Zaplanowane w 2025 r. w części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka (po zmianach) wydatki budżetu państwa w kwocie 33 179 129,2 tys. zł zrealizowano w kwocie 33 008 916,8 tys. zł (tj. 99,5% planu po zmianach).

W wyniku kontroli 4% zrealizowanych wydatków (1 313 948,9 tys. zł) w części 28 stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w przepisach o finansach publicznych.

Stwierdzone nieprawidłowości nie miały istotnego wpływu na ocenę ogólną i polegały na:

- nieudostępnieniu do końca I kwartału 2026 r. w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Ministerstwa informacji na temat przyznanych środków finansowych w ramach dwóch koordynowanych przez siebie programów i przedsięwzięć Ministra,
- zawarciu dziewięciu umów o dzieło o łącznej wartości 66 tys. zł bez złożenia odpowiedniego wniosku zakupowego wymaganego zarządzeniem Dyrektora Generalnego Ministerstwa i bez zabezpieczenia środków przez Główną Księgową Resortu oraz niezgodnego z zasadami zarejestrowania umów w Centralnym Rejestrze Umów MNiSW,
- dokonaniu płatności na rzecz ekspertów dokonujących oceny wniosków w ramach Programów Regionalnych 2021-2027 powołanych w trybie art. 341 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce⁵ w kwotach wyższych niż wynikające z przepisów wykonawczych dla tego typu oceny,
- zatwierdzeniu przez Główną księgową dysponenta III stopnia trzech zbiorczych list płac do umów zlecenia, w których rachunki do umów będące podstawą ich sporządzenia nie zawierały dokonanego przez właściwe komórki organizacyjne potwierdzenia sprawdzenia pod względem merytorycznym oraz sprawdzenia pod względem formalno-rachunkowym,

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną albo ocenę negatywną. Jeśli nie zostały spełnione warunki do sformułowania oceny pozytywnej bądź negatywnej, Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę w formie opisowej.

⁵ Dz.U. z 2024 r. poz. 1571, ze zm., dalej: Pswn.

- zawarciu przez Departament Innowacji i Rozwoju MNiSW aneksów do umów zlecenia z likwidatorem zawierających zobowiązanie do złożenia raportów w terminach niezgodnych z terminami wskazanymi w zarządzeniu Ministra Nauki w sprawie likwidacji Centrum GovTech,
- nieterminowym zatwierdzeniu przez Ministra pięciu z siedmiu złożonych przez likwidatora Centrum GovTech sprawozdań,
- niesporządzeniu w terminie sprawozdania z wykorzystania w I kwartale 2025 r. środków rezerwy celowej budżetu państwa na realizację zadań związanych z przygotowaniem i sprawowaniem przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w I połowie 2025 r.,
- niewłaściwym wykazaniu w rocznym sprawozdaniu o udzielonych zamówieniach publicznych za 2025 r. wartości udzielonych zamówień podprogowych.

Sprawozdania łączne roczne zostały sporządzone przez dysponenta części 28 na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wskazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki (dysponenta III stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁶ kontrolowanej działalności

1. Wydatki

1.1. Wydatki budżetu państwa

Opis stanu faktycznego

W ustawie budżetowej na 2025 r. zaplanowano w części 28 wydatki w wysokości 33 014 319 tys. zł, w tym w dziale 730 – Szkolnictwo wyższe i nauka: 32 563 234 tys. zł, w dziale 752 – Obrona narodowa: 250 015 tys. zł, w dziale 750 – Administracja publiczna: 127 219 tys. zł oraz w dziale 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego: 73 851 tys. zł.

Plan wydatków w tej części budżetowej został zwiększony środkami z: części budżetowej 34 – Rozwój regionalny (125 tys. zł), części budżetowej 83 budżetu państwa – Rezerwy celowe (89 085,2 tys. zł⁷), części budżetowej 81 – Rezerwa ogólna (75 600 tys. zł). W wyniku powyższych zmian wydatki zaplanowano w wysokości 33 179 129,2 tys. zł⁸.

⁶ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych przedstawionych w kolejnych punktach niniejszego rozdziału wystąpienia pokontrolnego. Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę częściową jako ocenę pozytywną albo ocenę negatywną. Jeśli nie zostały spełnione warunki do sformułowania oceny pozytywnej bądź negatywnej, Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę w formie opisowej.

⁷ Z wyłączeniem środków zwiększających wydatki budżetu środków europejskich opisanych w pkt 1.2.

⁸ W tym wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej w wysokości 289 479,1 tys. zł.

Zrealizowane w 2025 r. wydatki wyniosły 33 008 916,8 tys. zł⁹ (99,5% planu po zmianach) i były wyższe o 1 793 029,4 tys. zł od wydatków zrealizowanych w 2024 r.¹⁰

(akta kontroli str. 1868-1881, 1896-1902, płyta CD1 plik poz.: 010)

Środki pochodzące z części 81 budżetu państwa – Rezerwa ogólna w wysokości 75 600 tys. zł przeznaczono na zwiększenie subwencji dla Narodowego Centrum Badań Jądrowych na dofinansowanie zadania pod nazwą „Utrzymanie i rozbudowa kluczowej infrastruktury badawczej Narodowego Centrum Badań Jądrowych”. Ww. środki wydatkowano w wysokości 75 600 tys. zł. Stosownie do § 16 ust. 1 pkt 3 lit a rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2024 r. w sprawie danych przetwarzanych w Zintegrowanym Systemie Informacji o Szkolnictwie Wyższym i Nauce POL-on¹¹ sprawozdanie z wykorzystania subwencji zostanie złożone przez Narodowe Centrum Badań Jądrowych w terminie do 30 czerwca 2026 r.

(akta kontroli str. 780-791, 1896-1902, płyta CD1 plik poz.: 010)

Środki pochodzące z części 83 budżetu państwa – Rezerwy celowe w wysokości 89 085,2 tys. zł przeznaczono m.in. na:

- 1) realizację projektów współfinansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz ze środków pomocy bezzwrotnej, rozliczenia programów i projektów finansowanych z udziałem tych środków, a także rozliczenia z budżetem ogólnym Unii Europejskiej (poz. 8 – 28 742,3 tys. zł);
- 2) sfinansowanie w 2025 r. dodatków służby cywilnej (poz. 20 – 65,4 tys. zł);
- 3) dwa¹² programy stypendialne (poz. 31 – 20 182,4 tys. zł);
- 4) uzupełnienie przez stronę polską powiększonego wkładu w infrastrukturę dotyczącą realizacji inwestycji pn. „Budowa Ośrodka Badań Antyprotonami i Jonami w Europie (FAIR – Facility for Antiproton and Ion Research)” (poz. 56 – 38 390 tys. zł);
- 5) przygotowanie i realizację zadań związanych z objęciem i sprawowaniem przez Polskę przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej w pierwszej połowie 2025 roku (poz. 62 – 1 705,1 tys. zł).

Ww. środki wykorzystano w wysokości 85 372 tys. zł (w 95,8%).

Szczegółowemu badaniu poddano środki przekazane z rezerwy celowej na podstawie pięciu decyzji w łącznej kwocie 77 241,1 tys. zł, tj. 86,7% kwot zwiększających plan finansowy, tj.:

- na kwotę 38 390 tys. zł¹³ na uzupełnienie przez stronę polską powiększonego wkładu w infrastrukturę dotyczącą realizacji inwestycji pn.: „Budowa Ośrodka Badań

⁹ W tym wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej w wysokości 259 693,8 tys. zł.

¹⁰ 31 215 887,4 tys. zł.

¹¹ Dz.U. z 2024 r. poz. 1403, ze zm., dalej: rozporządzenie POL-on.

¹² Tj. Program stypendialny Rządu RP im. Konstantego Kalinowskiego – „Solidarni z Białorusią” oraz Program Stypendialny im. Stefana Banacha.

¹³ Decyzja Ministra Finansów nr MF/FG6.4143.3.96.2025.MF.1652 z dnia 15 kwietnia 2025 r.

Antyprotonami i Jonami w Europie (FAIR – Facility for Antiproton and Ion Research); środki wydatkowane w całości,

- na kwotę 28 406 tys. zł¹⁴, z czego wydatkowano 24 946,6 tys. zł¹⁵ na wypłatę transz dofinansowania dla beneficjentów działania FERS 01.05 *Umiejętności w szkolnictwie wyższym* oraz działanie FERS 03.01 *Dostępność szkolnictwa wyższego*, realizujących projekty wyłonione w trybie konkursowym oraz niekonkursowym w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027, dla jednostki realizującej, tj.: Narodowe Centrum Badań i Rozwoju,
- na kwotę 10 222,4 tys. zł¹⁶, z czego wydatkowano 10 058,1 tys. zł¹⁷ na realizację Programu Stypendialnego im. Stefana Banacha,
- na kwotę 213,4 tys. zł¹⁸, z czego wydatkowano 208,8 tys. zł¹⁹ na sfinansowanie systemu motywacyjno-lojalnościowego dla osób zaangażowanych w okres sprawozdawczy z polskiego przewodnictwa w Radzie UE,
- na kwotę 9,3 tys. zł²⁰ na sfinansowanie w 2025 r. dodatków służby cywilnej (wraz z pochodnymi) dla sześciu urzędników służby cywilnej przewidzianych do mianowania z dniem 1 grudnia 2025 r., zatrudnionych w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego; środki wydatkowane w całości.

Ww. środki z rezerwy celowej wydatkowane zostały na cele określone w decyzjach.

Niewydatkowane środki w łącznej wysokości 3 628,3 tys. zł terminowo zwrócono do Ministerstwa Finansów.

(akta kontroli str. 792-800, 1896-1902, płyta CD1 plik poz.: 010)

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego w 2025 r. podjął cztery²¹ decyzje w sprawie blokowania planowanych na rok 2025 wydatków w łącznej wysokości 19 014,1 tys. zł²², w tym: w dziale 750 (urząd obsługujący Ministra) – 10 751,7 tys. zł, w dziale 730 Szkolnictwo wyższe i nauka – 6 042 tys. zł oraz w dziale 921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego – 2 220,4 tys. zł. Decyzje w sprawie blokowania środków podejmowano w przeciągu dwóch dni od zaistnienia przesłanek.

Dwie decyzje o dokonaniu blokad podjęte zostały na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 3 ufp (nadmiar posiadanych środków) oraz dwie decyzje na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 2 i pkt 3 ufp (opóźnienia w realizacji zadań i nadmiar posiadanych środków).

Środki zablokowane w dziale 750 dotyczyły zaplanowanych wydatków na: wynagrodzenia bezosobowe, usługi remontowe, podróże służbowe krajowe i zagraniczne, wydatki inwestycyjne

¹⁴ Decyzja Ministra Finansów i Gospodarki nr MF/IP6.4143.3.72.2025.MF.FERS.4289 z dnia 26 września 2025 r.

¹⁵ Tj. 87,8%.

¹⁶ Decyzja Ministra Finansów nr MF/FS5.4143.3.66.2025.MF.1586 z dnia 15 kwietnia 2025 r.

¹⁷ Tj. 98,4%.

¹⁸ Decyzja Ministra Finansów i Gospodarki nr MF/WM8.4143.3.532.2025.MF.5508 z dnia 13 października 2025 r.

¹⁹ Tj. 97,8%

²⁰ Decyzja Ministra Finansów i Gospodarki nr MF/FS5.4143.3.284.2025.MF.5392 z 13 października 2025 r.

²¹ Z tego jedna decyzja obejmowała blokadę środków budżetowych oraz blokadę wydatków budżetu środków europejskich, co opisano w pkt 1.2 niniejszego wystąpienia.

²² Wskazana kwota obejmuje blokadę wydatków budżetu państwa.

i wydatki na zakupy inwestycyjne. Blokada ww. środków wynikała m.in. z oszczędności przy realizacji zadań a także przyczyn niezależnych od urzędu tj. zdarzeń trudnych do przewidzenia na etapie planowania budżetu lub w trakcie jego wykonywania.

Blokada środków w dziale 730 dotyczyła zaplanowanych wydatków na inwestycje realizowane przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju oraz Narodowe Centrum Nauki. Ponadto blokady środków w dziale 921 związane były z niepełnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych dla Centrum Nauki Kopernik w Warszawie w ramach dotacji podmiotowej oraz dotacji celowych przeznaczonych na realizację inwestycji pn. „Strefy Odkrywania, Wyobraźni i Aktywności – SOWA” oraz w odniesieniu do dotacji celowej dla Narodowego Muzeum Techniki – z oszczędności wynikających z prowadzonych postępowań o udzielenie zamówień publicznych.

(akta kontroli str. 763-779, 1896-1902, płyta CD1 plik poz.: 017-018)

W 2025 r. w dziale 730 – Szkolnictwo wyższe i nauka wydatkowano łącznie 32 576 855,1 tys. zł²³ (tj. 99,5% planu po zmianach), w dziale 750 (urząd obsługujący Ministra) wydatkowano łącznie 113 603 tys. zł²⁴ (tj. 87,8% planu po zmianach), w dziale 752 Obrona narodowa wydatkowano łącznie 250 007,1 tys. zł (tj. 99,9% planu po zmianach) oraz w dziale 921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego wydatkowano łącznie 68 451,6 tys. zł (tj. 92,7% planu po zmianach).

Największą grupę zrealizowanych wydatków w części 28 stanowiły wydatki na subwencje i dotacje (podmiotowe i celowe) w łącznej wysokości 30 648 165,4 tys. zł²⁵, z czego udzielono:

- 1) subwencji dla podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki – 24 732 703,3 tys. zł, w tym zaliczanych do sektora finansów publicznych 23 325 747,3 tys. zł i dla niezaliczanych do sektora finansów publicznych 1 406 956 tys. zł;
- 2) dotacji podmiotowych – 2 380 018,3 tys. zł, z czego dla jednostek systemu szkolnictwa wyższego i nauki niezaliczanych do sektora finansów publicznych 593 880,1 tys. zł, dla jednostek systemu szkolnictwa wyższego i nauki zaliczanych do sektora finansów publicznych 1 601 573,1 tys. zł, dla pozostałych jednostek sektora finansów publicznych 165 719,1 tys. zł, dla państwowej instytucji kultury 5 074,5 tys. zł, dla samorządowej instytucji kultury 11 673,6 tys. zł, dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych 2 097,9 tys. zł;
- 3) dotacji celowych – 3 535 443,8 tys. zł, z czego dla pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych 3 343 144,8 tys. zł, na Fundusz Kredytów Studenckich 22 167,2 tys. zł, na finansowanie lub dofinansowanie ustawowo określonych zadań bieżących realizowanych przez jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych 17 077,7 tys. zł, na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji fundacjom 18 717,4 tys. zł, na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom 460,6 tys. zł, na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom niezaliczanych do sektora finansów publicznych 120 721,4 tys. zł, na finansowanie lub dofinansowanie ustawowo określonych zadań bieżących realizowanych przez pozostałe jednostki sektora finansów publicznych 12 195,3 tys. zł oraz na finansowanie lub dofinansowanie prac remontowych

²³ W tym wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej w wysokości 259 067,3 tys. zł.

²⁴ W tym wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej w wysokości 626,5 tys. zł.

²⁵ W kwocie tej nie ujęto środków w ramach współfinansowania projektów z udziałem środków UE.

i konserwatorskich obiektów zabytkowych, przekazane jednostkom zaliczanym do sektora finansów publicznych 959,4 tys. zł.

Ponadto w dziale 730 – Szkolnictwo wyższe i nauka na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych innych jednostek sektora finansów publicznych (dotacja celowa) wydatkowano łącznie 811 957 tys. zł. Spośród ww. dotacji 21 umów zawarto w IV kwartale 2025 r. na łączną kwotę 31 481,6 tys. zł. W przypadku dziesięciu z nich, na łączną kwotę 24 563,6 tys. zł, wnioski zostały złożone w trybie szczególnym opisanym w § 3 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 marca 2019 r. w sprawie przyznawania, rozliczania i przekazywania środków finansowych na realizację inwestycji związanych z kształceniem oraz działalnością naukową²⁶. W uzasadnieniu wniosków wskazywano m.in. na: konieczność szybkiej realizacji inwestycji w celu zapewnienia realizacji programu nauczania, likwidację skutków awarii i pogorszenia stanu technicznego budynków lub urządzeń w obiektach uczelni, wykonanie decyzji w zakresie przestrzegania przepisów przeciwpożarowych.

Badaniem objęto trzy²⁷ dotacje podmiotowe, na które Minister przekazał środki w łącznej wysokości 2 429 tys. zł (0,1% ogółem środków wydatkowanych na dotacje podmiotowe) oraz 23 dotacje celowe, na które Minister przekazał środki w łącznej wysokości 1 138 388 tys. zł, z czego w 2025 r. wydatkowano łącznie 1 078 322,8 tys. zł, co stanowiło 94,7% przekazanych środków.

(akta kontroli str. 134-135, 393-395, 1896-1905, płyta CD1 plik poz.: 021-023, płyta CD2 plik poz.: 006, 012)

Zgodnie z art. 338 ust. 10 Pswn Minister przekazał Parlamentowi Studentów Rzeczypospolitej Polskiej²⁸ dotację podmiotową w kwocie 1 348 tys. zł na finansowanie działalności PSRP w 2025 r., co stanowiło wzrost o 16,9% w stosunku do roku poprzedniego. PSRP w ramach dotacji podmiotowej w 2025 r. sfinansował m.in. wynagrodzenie dla Przewodniczącej w kwocie 63,1 tys. zł (4,7% przekazanych środków), utrzymanie biura (8,1% przekazanych środków) oraz wydatki związane z realizacją konferencji, szkoleń i innych przedsięwzięć w kwocie 683,4 tys. zł (50,7% przekazanych środków).

Stosownie do art. 339 ust. 5 Pswn Minister przekazał w 2025 r. na funkcjonowanie Krajowej Reprezentacji Doktorantów²⁹ dotację podmiotową w kwocie 750 tys. zł, tj. w wysokości równej dotacji udzielonej w 2024 r. KRD sfinansowała m.in. wynagrodzenia dla Przewodniczącego i Członków Zarządu KRD w łącznej wysokości 197,6 tys. zł (tj. 26,3% dotacji podmiotowej), z czego 50,6 tys. zł dla Przewodniczącego KRD. W 2025 r. na działalność statutową KRD w 2025 r. wydatkowała łącznie 328,6 tys. zł (tj. 43,8% dotacji podmiotowej), z czego 24,6 tys. zł na krajowe podróże służbowe.

²⁶ Dz.U. z 2020 r. poz. 1956, ze zm. Dalej także: rozporządzenie w sprawie inwestycji naukowych.

²⁷ Tj. dotacja podmiotowa dla Krajowej Reprezentacji Doktorantów w kwocie 750 tys. zł; dotacja podmiotowa dla Parlamentu Studentów RP w kwocie 1 384 tys. zł; dotacje podmiotowe dla Centrum GovTech w łącznej wysokości 295 tys. zł (decyzja z dnia 27 lutego 2025 r. nr 1/CGT/2025 - 100 tys. zł, decyzja z dnia 2 czerwca 2025 r. nr 2/CGT/2025 - 85 tys. zł oraz decyzja z dnia 15 grudnia 2025 r. nr 3/CGT/2025 - 110 tys. zł).

²⁸ Dalej: PSRP.

²⁹ Dalej: KRD.

Minister przekazał środki terminowo i w wysokości zgodnej z harmonogramami. Środki zostały wydatkowane przez wymienione ogólnokrajowe reprezentacje środowiska studenckiego i doktoranckiego w łącznej kwocie 2 097,8 tys. zł, a niewydatkowane przez PSRP środki w kwocie 135,67 zł, zostały terminowo zwrócone.

(akta kontroli str. 12-13, 1896-1902, płyta CD1 plik poz.: 022-023)

Stosownie do art. 12 i art. 28 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej³⁰ przekazana została dotacja podmiotowa dla Centrum GovTech w likwidacji w kwocie 295 tys. zł na pokrycie w 2025 r. wydatków umożliwiających zakończenie procesu likwidacji tej instytucji zaplanowanego na dzień 31 marca 2026 r.

Likwidator w 2025 r. dwukrotnie zwrócił się do ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki z wnioskiem o zmianę planu finansowego polegającą na zwiększeniu m.in. wydatków na materiały i energię (łącznie w okresie likwidacji 8 tys. zł), usługi obce (213 tys. zł), wynagrodzenia bezosobowe wraz z pochodnymi (43 tys. zł) oraz pozostałe wydatki na funkcjonowanie Centrum (31 tys. zł). Minister, w dniach: 30 maja 2025 r. oraz 5 grudnia 2025 r., dokonał zmian w planie finansowym Centrum, wydając stosowne decyzje. Zmiany te skutkowały zwiększeniem pierwotnej kwoty dotacji podmiotowej łącznie o 195 tys. zł, co stanowiło wzrost o 195%. Centrum w dniu 31 grudnia 2025 r. dokonało zwrotu niewykorzystanych środków finansowych w kwocie 27,5 tys. zł.

(akta kontroli str. 1040-1081, 1896-1902, płyta CD1 plik poz.: 021)

W ramach umów koordynowanych przez:

- Departament Innowacji i Rozwoju MNiSW³¹ badaniem objęto trzy³² dotacje celowe, na które przeznaczono łącznie 356 742,6 tys. zł, z czego w 2025 r. wydatkowano łącznie 356 315,6 tys. zł, co stanowiło 99,9% przekazanych środków finansowych,
- Departament Nauki MNiSW³³ badaniem objęto pięć³⁴ dotacji celowych, na które przeznaczono łącznie 343 350,8 tys. zł, z czego w 2025 r. wydatkowano łącznie 299 745 tys. zł, co stanowiło 87,3% przekazanych środków finansowych,

³⁰ Dz.U. z 2024 r. poz. 87, ze zm.

³¹ Dalej: DIR MNiSW.

³² Umowa nr MNiSW/3/CŁ/2025 z 22 października 2025 r. na kwotę 13 757,6 tys. zł, umowa nr 1/NCBR/DC/2025 z 23 stycznia 2025 r. na kwotę 250 000 tys. zł i umowa nr 1/OPI PIB/DC/2025 z 14 stycznia 2025 r. na kwotę 92 985 tys. zł.

³³ Dalej: DN MNiSW.

³⁴ Umowa nr 7465/IA/SP/2024 z 9 lipca 2024 r. na łączną kwotę 16 758 tys. zł (z czego w 2025 r. na kwotę 16 758 tys. zł), decyzja nr 6929/IB/SP/2018.1/2019.2/2020.1/2021.2/2022/2023/2024/2025 z 7 października 2025 r. na łączną kwotę 173 442 tys. zł (z czego w 2025 r. na kwotę 46 500 tys. zł), umowa nr 4/WBN/2025 z 11 czerwca 2025 r. na kwotę 23 304,7 tys. zł, umowa nr 7495/IB/SP/2024 z 17 lipca 2024 r. na łączną kwotę 9 371,6 tys. zł (z czego w 2025 r. na kwotę 7 465,9 tys. zł) i umowa nr 1/WBN/2025 z 17 stycznia 2025 r. na kwotę 249 322,2 tys. zł.

- Departament Programów Naukowych i Inwestycji MNiSW³⁵ badaniem objęto siedem³⁶ dotacji, na które przeznaczono łącznie 190 321,6 tys. zł, z czego w 2025 r. wydatkowano łącznie 187 314,4 tys. zł, co stanowiło 98,4% przekazanych środków finansowych,
- Departament Współpracy Międzynarodowej MNiSW³⁷ badaniem objęto cztery³⁸ dotacje celowe o łącznej wartości 195 235,4 tys. zł, z czego wydatkowano łącznie 194 301,9 tys. zł, co stanowiło 99,5% przekazanych w 2025 r. środków finansowych,
- Departament Analiz Strategicznych i Popularyzacji Nauki MNiSW³⁹ badaniem objęto cztery⁴⁰ dotacje celowe, na które przeznaczono łącznie 52 737,6 tys. zł, z czego w 2025 r. wydatkowano łącznie 40 645,9 tys. zł, co stanowiło 77,7% przekazanych środków finansowych.

Środki przekazywano w terminach określonych w umowach, a po zakończeniu realizacji zadania przeprowadzano ocenę raportów/sprawozdań zgodnie z procedurami. W badanych próbach nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 134-147, 161-167, 211-212, 239-246, 259-263, 322-325, 1850-1867, 1903-1908, 1915-1916, płyta CD2 plik poz.: 012, płyta CD4 plik poz.:001)

NIK zwróciła natomiast uwagę na dwie niżej wymienione umowy:

- a) W ramach strumienia finansowego przeznaczonego na inwestycje związane z kształceniem w dniu 4 grudnia 2025 r. Uniwersytet Jagielloński w Krakowie⁴¹, stosownie do § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 marca 2019 r. w sprawie przyznawania, rozliczania i przekazywania środków finansowych na realizację inwestycji związanych z kształceniem oraz działalnością naukową⁴², złożył w trybie szczególnym wniosek w sprawie przyznania dotacji celowej na realizację inwestycji pod nazwą „Budowa budynku dydaktyczno-administracyjnego B Uniwersytetu Jagiellońskiego – Collegium Medicum w Krakowie”. Złożenie wniosku w trybie szczególnym uzasadniono koniecznością sfinansowania prac nieobjętych umową podpisaną w ramach Krajowego Planu Odbudowy, a wpływających na możliwość

³⁵ Dalej: DPI MNiSW.

³⁶ Umowa nr 2101 z 12 maja 2021 r. na łączną kwotę 57 500 tys. zł (z czego w 2025 r. na kwotę 27 750 tys. zł), umowa nr 2327 z 10 grudnia 2023 r. na łączną kwotę 97 500 tys. zł (z czego w 2025 r. na kwotę 63 040 tys. zł), umowę nr 2432 z 16 lipca 2024 r. na łączną kwotę 24 400 tys. zł (z czego w 2025 r. na kwotę 15 700 tys. zł), umowę nr 2583 z 19 grudnia 2025 r. na kwotę 12 296,6 tys. zł, umowę nr 2415 z 14 sierpnia 2024 r. na łączną kwotę 18 000 tys. zł (z czego w 2025 r. na kwotę 11 750 tys. zł), umowę nr 2442 z 12 lipca 2024 r. na łączną kwotę 86 500 tys. zł (z czego w 2025 r. na kwotę 21 000 tys. zł) i umowę nr 2132 z 24 sierpnia 2021 r. na łączną kwotę 77 140 tys. zł, z czego w 2025 r. na kwotę 38 785 tys. zł.

³⁷ Dalej: DWM MNiSW.

³⁸ Umowa nr MNiSW/NAWA/2025/1 z 10 marca 2025 r. na kwotę 169 000 tys. zł, umowa nr MNiSW/NAWA/2025/3 z 2 października 2025 r. na kwotę 10 222,4 tys. zł, umowa nr MNiSW/KF/2025/1 z 3 marca 2025 r. na kwotę 6 053 tys. zł i umowa nr MNiSW/2025/DWM/132 z 28 marca 2025 r. na kwotę 9 960 tys. zł.

³⁹ Dalej: DAP MNiSW.

⁴⁰ Umowa nr MEiN/2022/DPI/3503 z 29 grudnia 2022 r. na łączną kwotę 13 839,6 tys. zł, z czego w 2025 r. na kwotę 2 711,7 tys. zł, umowa nr 1/CNK-SOWA/2021 z 2 marca 2021 r. na łączną kwotę 147 755,9 tys. zł, z czego na 2025 r. 38 853,8 tys. zł, umowa MEiN/2023/DPI/2862 z 4 października 2023 r. na łączną kwotę 19 355,8 tys. zł, z czego na kwotę 7 219,1 tys. zł i umowa nr MEiN/2023/DPI/2868 z 4 października 2023 r. na łączną kwotę 15 991,6 tys. zł (z czego na kwotę 3 953 tys. zł).

⁴¹ Dalej: UJ.

⁴² Dz.U. z 2020 r. poz. 1956 ze zm., dalej także: rozporządzenie w sprawie inwestycji naukowych.

terminowego oddania tej części inwestycji do użytkowania. Decyzją Ministra z dnia 12 grudnia 2025 r. przyznano UJ środki finansowe na 2025 r. w kwocie 12 295,6 tys. zł, następnie w dniu 19 grudnia 2025 r. Minister zawarł z UJ umowę nr 2583, w której UJ zobowiązał się do osiągnięcia następujących celów: (1) wykonania wszystkich niezbędnych prac ogólnobudowlanych, konstrukcyjnych i instalacyjnych, wraz z przygotowaniem terenu i przyłączeniem obiektu do sieci oraz (2) prace projektowe i pełnienie nadzoru inwestorskiego, zgodnie z harmonogramem inwestycji. Ministerstwo w dniu 22 grudnia 2025 r. przekazało UJ środki finansowe w pełnej wysokości. Stosownie do § 4 ust. 3 umowy środki finansowe, w ramach udzielonej dotacji, UJ mógł wykorzystać wyłącznie poprzez zapłatę za zrealizowane zadania w ramach realizacji celów inwestycji, a środki pochodzące z dotacji nie mogły być wykorzystane na refundację wydatków inwestycyjnych poniesionych przez UJ. Cztery faktury za wykonane prace budowlane o łącznej wartości 12 295,6 tys. zł zostały wystawione przez ich wykonawcę odpowiednio w dniach 21 października 2025 r. i 17 listopada 2025 r., a faktury za prowadzenie nadzoru inwestorskiego odpowiednio w dniach 28 października i 18 listopada 2025 r. tj. przed datą złożenia wniosku do Ministerstwa i datą zawarcia umowy. UJ w dniu 7 stycznia 2026 r. zwrócił środki niewykorzystane w wysokości 1 tys. zł, oraz odsetki w kwocie 0,7 tys. zł.

Jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora Departamentu Programów Naukowych i Inwestycji MNiSW, zgodnie z art. 168 ust 4 ufp wykorzystanie dotacji następowało poprzez zapłatę za zrealizowane zadania, na które dotacja była udzielona. Przekazanie środków na rachunek beneficjenta nie oznacza wykorzystania dotacji. Przepisy ustawy oraz zapisy umowy nie nakładały przy tym na uczelnię ograniczenia, zgodnie z którym dotacją mógłby zostać objęty jedynie ten zakres zadania, którego realizacja nie została przed dniem przyznania dotacji rozpoczęta lub którego realizacja nie osiągnęłaby przed tym dniem pewnego określonego stopnia zaawansowania. Z dokumentacji przedłożonej przez UJ wynikało, że płatności za wszystkie faktury zostały zrealizowane 29 grudnia 2025 r., tj. po otrzymaniu dotacji, środki dotacyjne były jedynym źródłem finansowania przedmiotowych wydatków, dotacją objęto wyłącznie wydatki sfinansowane (a nie jedynie wykonane lub zlecone) po przekazaniu dotacji.

(akta kontroli str. 168-185, 247-252, 326-361, 382-392, 396-406, 1903-1908, płyta CD2 plik poz.: 012)

- b) W dniu 2 października 2025 r. zawarta została z Narodową Agencją Wymiany Akademickiej⁴³ umowa nr MNiSW/NAWA/2025/3 na realizację Programu stypendialnego im. Stefana Banacha na kwotę 10 222,4 tys. zł. W ramach zawartej umowy sfinansowano stypendia dla beneficjentów projektu oraz koszty kształcenia na kursie przygotowawczym w łącznej wysokości 9 252,4 tys. zł oraz koszty administracyjne w wysokości 970 tys. zł. Zgodnie z raportem z wykorzystania dotacji wydatkowano łącznie 10 058,1 tys. zł, z czego 805,7 tys. zł z tytułu kosztów administracyjnych, w ramach których zostały poniesione wydatki przed datą zawarcia umowy w łącznej wysokości 370,8 tys. zł. Z kolei z tytułu

⁴³ Dalej: NAWA.

kosztów programowych sfinansowano wydatki na stypendia wypłacone w maju 2025 r. w kwocie 234,8 tys. zł.

Mając powyższe na uwadze Najwyższa Izba Kontroli dostrzega, że pokrycie przez UJ wydatków na realizację zakończonego przed zawarciem umowy dotacyjnej etapu inwestycji budowlanej oraz refundacja wydatków ze środków dotacji udzielonej NAWA miały służyć finansowaniu zadań publicznych zrealizowanych przez podmiot dotowany, w sytuacji gdy nie otrzymał on dotacji od początku roku. Pozostaje ona jednak w sprzeczności z linią orzecniczą sądów⁴⁴, w której m.in. uznano, że ustawodawca nie dopuszcza możliwości finansowania lub dofinansowania kosztów zadań publicznych, które już zostały poniesione, gdyż wydatek ten miałby charakter refundacji poniesionych kosztów, nie zaś dotacji na realizację zadania (celu). Do czasu zmiany przepisów w tym zakresie lub zmiany interpretacji przepisów dotychczasowych zarówno dotujący, jak i dotowani narażeni są na konsekwencje prawne i finansowe. Należy podkreślić przy tym, że sfinansowanie zrealizowanego już przed zawarciem umowy dotacyjnej zadania oraz faktyczna refundacja wydatków poniesionych na zrealizowane zadanie wyniosły dla dwóch wyżej opisanych umów łącznie 12 901,2 tys. zł, co stanowiło jedynie 1,2% zbadanej próby wydatkowanych dotacji celowych.

(akta kontroli str. 263a-267, 1903-1908, płyta CD2 plik poz.: 012)

W latach 2024-2025 ministrowie właściwi do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, działając na podstawie art. 368 ust. 8 Pswn, dokonali zwiększenia subwencji dla 43 podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki na łączną kwotę 309 322,9 tys. zł, z czego w 2024 r. – 210 031,9 tys. zł, a w 2025 r. – 99 291 tys. zł. Szczegółowym badaniem objęto łącznie pięć zwiększeń subwencji w kwocie 84 600 tys. zł. W wyniku badania stwierdzono, że:

- Akademia Nauk Stosowanych im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie⁴⁵ w dniu 18 grudnia 2024 r. wystąpiła do Ministra Nauki z wnioskiem o zwiększenie wysokości subwencji w związku z realizacją zadania inwestycyjnego pn. *Budowa hali sportowej*. Jak wskazano we wniosku, głównym celem inwestycji była budowa nowoczesnego obiektu sportowego dostosowanego dla osób z niepełnosprawnościami. Decyzją nr 77/WFSN/2024 z dnia 27 grudnia 2024 r. Minister Nauki dokonał jednorazowego zwiększenia subwencji przyznanej na 2024 r. o kwotę 1 000 tys. zł. Wg stanu na dzień 30 czerwca 2025 r. ANS w Lesznie nie wydatkowała w 2024 r. środków przyznanych w formie zwiększenia subwencji.
- Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie⁴⁶ wnioskiem z dnia 21 listopada 2024 r.⁴⁷ uzupełnionym pismem z dnia 3 grudnia 2024 r. wystąpiła do Ministra Nauki o zwiększenie subwencji o kwotę 69 600 tys. zł z przeznaczeniem na realizację w Polsce projektu nowoczesnego superkomputera zoptymalizowanego pod kątem sztucznej inteligencji na potrzeby pierwszej w Europie Fabryki Sztucznej Inteligencji. Jak wskazano we wniosku projekt będzie integralną częścią koncepcji Fabryk Sztucznej Inteligencji, wdrażanych i rozwijanych obecnie przez Komisję Europejską w ramach działań Wspólnego Przedsięwzięcia

⁴⁴ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 24 listopada 2016 r. (II GSK 954/15) zawierający pogląd wielokrotnie powtórzony w kolejnych orzeczeniach sądów administracyjnych.

⁴⁵ Dalej: ANS w Lesznie.

⁴⁶ Dalej: AGH w Krakowie.

⁴⁷ Znak: ACK-DN-060-14/24.

EuroHPC. Jak wskazano w kosztorysie wniosek z dnia 21 listopada 2024 r. dotyczył pierwszego z dwóch etapów przedsięwzięcia, tj. zakupu infrastruktury. Jak zauważył Departament Budżetu i Finansów MNiSW w przyszłości AGH planuje obciążyć ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki utrzymaniem ww. infrastruktury w kwocie – według załączonego kosztorysu – 11,2 mln euro. Decyzją nr 53/WFSN/2024 z dnia 10 grudnia 2024 r. Minister Nauki dokonał jednorazowego zwiększenia subwencji na 2024 r. o kwotę 69 600 tys. zł. Według stanu na dzień 30 czerwca 2025 r. AGH nie wydatkowała w 2024 r. środków przyznanych w formie zwiększenia subwencji.

- Instytut Badań Edukacyjnych⁴⁸ pismem z dnia 18 kwietnia 2024 r. wystąpił do Ministra Nauki z wnioskiem o zwiększenie subwencji o kwotę 10 000 tys. zł uzasadniając to potrzebą zapewnienia prawidłowej, nieprzerwanej działalności IBE oraz realizacji zadań istotnych dla polityki naukowej państwa, w związku z podjęciem szeregu działań restrukturyzacyjnych i naprawczych. W sprawozdaniu z wykorzystania subwencji za rok 2024 IBE wykazał, że wydatkowano całość środków przekazanych w ramach zwiększenia subwencji.
- Polska Akademia Umiejętności⁴⁹ wnioskiem z dnia 11 października 2024 r. pismem z dnia 13 listopada 2024 r. wystąpiła do Ministra Nauki o zwiększenie wysokości subwencji na 2024 r. o kwotę 1 000 tys. zł z przeznaczeniem na prace remontowe w siedzibie PAU, tj. w budynkach przy ul. Sławkowskiej 17 i ul. Św. Jana 22 w Krakowie. W sprawozdaniu z wykorzystania subwencji za rok 2024 PAU wykazał wydatkowanie 100% przekazanych środków w ramach zwiększenia subwencji.
- Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu⁵⁰ pismem z dnia 19 grudnia 2024 r. wystąpił do Ministra Nauki z wnioskiem o zwiększenie przyznanej na rok 2024 wysokości subwencji na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego oraz potencjału badawczego o kwotę 10 000 tys. zł z przeznaczeniem na sfinansowanie kosztów projektu architektonicznego modernizacji i przebudowy albo budowy domu studenckiego Jowita. Decyzją ówczesnego Ministra Nauki nr 64/WFSN/2024 z dnia 20 grudnia 2024 r. dokonano jednorazowego zwiększenia wysokości subwencji przyznanej na 2024 rok o kwotę 3 000 tys. zł. W uzasadnieniu powyższej decyzji ówczesny Minister Nauki wskazał, że UAM w roku 2023 otrzymał jednorazowe zwiększenie subwencji z przeznaczeniem na „przeprowadzenie procedury konkursu architektonicznego na modernizację i przebudowę domu studenckiego Jowita w Poznaniu” w kwocie 500 tys. zł. Ponadto wskazał również, że konkurs jest nadal w fazie planowania – UAM w ostatnich tygodniach dopiero podpisał umowę ze Stowarzyszeniem Architektów Polskich oddział Poznań na jego przeprowadzenie, a zatem należy domniemywać, że środki z poprzedniej decyzji nie zostały wydatkowane. Jak wskazał również Minister wnioskowanie o kolejne środki finansowe na działania następce, w sytuacji braku pełnej realizacji I etapu prac, rodzi wątpliwość organu co do możliwości efektywnego wydatkowania subwencji w granicach obowiązywania roku budżetowego. Według sprawozdań z wykorzystania subwencji za rok 2023⁵¹ i 2024⁵² UAM wydatkował łącznie

⁴⁸ Dalej: IBE.

⁴⁹ Dalej: PAU.

⁵⁰ Dalej: UAM.

⁵¹ Data złożenia sprawozdania: 30 czerwca 2024 r.

⁵² Data złożenia sprawozdania: 30 czerwca 2025 r.

17,2 tys. zł, co stanowiło 0,5% kwoty zwiększenia wysokości subwencji na podstawie art. 368 ust. 8 Pswn.

Środki przyznane Jednostkom w ramach zwiększonej subwencji wydatkowane były zgodnie z celami określonymi w decyzjach Ministra i zostały ujęte w przedłożonych przez Jednostki sprawozdaniach z wykorzystania subwencji. W badanej próbie nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 1280-1287, 1909-1912, płyta CD3 plik poz.: 009)

W 2025 r. ministrowie właściwi do spraw szkolnictwa wyższego i nauki na podstawie art. 404 ust. 1-5 ustawy Pswn, który nie przewiduje trybu konkursowego, zawarli łącznie 176 umów⁵³ (co stanowiło wzrost o 33,3% w stosunku do nowo zawartych umów w 2024 r.) na łączną kwotę 439 048,2 tys. zł⁵⁴, z czego w 2025 r. wydatkowano 309 361,1 tys. zł, co stanowiło 70,5% wartości nowo zawartych umów.

Kolejni ministrowie właściwi do spraw szkolnictwa wyższego i nauki w latach 2019-2025 na podstawie art. 404 ustawy Pswn wydatkowali ogółem 925 577,1 tys. zł. W następstwie zawartych od 2019 r.⁵⁵ umów na zadania zlecone w okresie od 2026 r. do 2030 r. minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki powinien zagwarantować środki finansowe w łącznej wysokości 229 513,6 tys. zł, z tego:

- 187 086,1 tys. zł⁵⁶ – w odniesieniu do umów koordynowanych przez DAP (m.in. 12 500 tys. zł dla Instytutu Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk⁵⁷, 8 007 tys. zł dla Uniwersytetu Pomorskiego w Słupsku⁵⁸, 8 902,6 tys. zł dla Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie⁵⁹, 5 580,7 tys. zł dla Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego im. Jana Pawła II w Lublinie⁶⁰),
- 32 518 tys. zł – w odniesieniu do umów koordynowanych przez DWM (m.in. 12 146 tys. zł dla Uniwersytetu Warszawskiego⁶¹, 2 073,6 tys. zł dla Uniwersytetu Wrocławskiego⁶²),
- 9 909,5 tys. zł – w odniesieniu do umów koordynowanych przez DIR (m.in. 5 292,7 tys. zł dla Instytutu Chemii Bioorganicznej Polskiej Akademii Nauk⁶³, 2 375 tys. zł dla Centrum Badań Kosmicznych Polskiej Akademii Nauk⁶⁴).

(akta kontroli str. 1740-1771, 1909-1912, płyta CD3 plik poz.: 006)

W ramach umów zawartych na podstawie art. 404 Pswn badaniem objęto 18 umów o łącznej wartości 8 650 tys. zł. MNiSW terminowo przekazało podmiotom środki finansowe. Środki

⁵³ Z wyłączeniem umów koordynowanych przez Departament Programów Naukowych i Inwestycji Ministerstwa.

⁵⁴ Ogólna wartość zadań wynikająca z zawartych umów w 2025 r.

⁵⁵ Dotyczy jednej umowy zawartej z Uniwersytetem Pomorskim w Słupsku na okres od 2019 r. do 2029 r., której przedmiotem jest realizacja zadania pn. Społeczna odpowiedzialność – oddziaływanie regionalnych uczelni wyższych jako czynnika stymulującego międzypokoleniową aktywność społeczną (umowa nr MNiSW/2019/BPM/ZPM/5 z dnia 23 października 2019 r.).

⁵⁶ Uwzględniono zawarte umowy koordynowane przez DPI oraz ówczesne Biuro Programów Ministra.

⁵⁷ Umowa zawarta w 2025 r. z okresem finansowania od 1 stycznia 2026 r. do 31 grudnia 2030 r.

⁵⁸ Umowa zawarta w 2019 r. Od tego okresu do 31 grudnia 2025 r. wydatkowano łącznie 11 898,5 tys. zł.

⁵⁹ Umowa zawarta w 2023 r. Od tego okresu do 31 grudnia 2025 r. wydatkowano łącznie 7 876,7 tys. zł.

⁶⁰ Umowa zawarta w 2022 r. Od tego okresu do 31 grudnia 2025 r. wydatkowano łącznie 7 343,7 tys. zł.

⁶¹ Umowa zawarta na lata 2026-2028. W ramach poprzednio obowiązującej w okresie 2023-2025 umowy wydatkowano łącznie 11 791,8 tys. zł.

⁶² Umowa zawarta w 2024 r. Od tego okresu do 31 grudnia 2025 r. wydatkowano łącznie 1 275,6 tys. zł.

⁶³ Umowa zawarta w 2023 r. Od tego okresu do 31 grudnia 2025 r. wydatkowano łącznie 19 931 tys. zł.

⁶⁴ Umowa zawarta w 2021 r. Od tego okresu do 31 grudnia 2025 r. wydatkowano łącznie 18 480,2 tys. zł.

wydatkowano na zadania określone w umowach (tj. na sfinansowanie obchodu jubileuszu Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu wraz z organizacją Gali Nauki Polskiej w 2025 r. oraz na organizację siedemnastu spotkań na krajowych uczelniach z udziałem Astronauty Sławosza Uznańskiego-Wiśniewskiego). W badanej próbie nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 1896-1908, płyta CD1 plik poz.: 004, płyta CD2 plik poz.: 012)

Minister wydatkował w 2025 r. na programy i przedsięwzięcia (finansowane z rozdziału 73018) środki w łącznej wysokości 358 909,8 tys. zł. Największe wydatki zostały poniesione na:

- program pod nazwą „Doktorat wdrożeniowy” – 88 020,1 tys. zł (tj. 24,5% ogółu wydatkowanych środków na programy i przedsięwzięcia ministra);
- program pod nazwą „Nauka dla Społeczeństwa” – 72 387,6 tys. zł (tj. 20,2% ogółu wydatkowanych środków na programy i przedsięwzięcia ministra);
- program pod nazwą „Narodowy Program Rozwoju Humanistyki” – 53 208,4 tys. zł (tj. 14,8% ogółu wydatkowanych środków na programy i przedsięwzięcia ministra).

(akta kontroli str. 801)

Informując o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych po uprzedniej kontroli wykonania budżetu państwa Minister poinformował, że przed podjęciem ostatecznej decyzji dotyczącej rozliczenia umowy nr 0206/NPRH5/H11/84/2017 zawartej w dniu 19 września 2017 r. z Fundacją Augusta hr. Cieszkowskiego w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki⁶⁵ sprawę skonsultuje z Prokuratorią Generalną Rzeczypospolitej Polskiej⁶⁶.

Minister w dniu 1 sierpnia 2025 r. zwrócił się do Prokuratury RP z wnioskiem o przedstawienie opinii prawnej w przedmiocie oceny zasadności żądania zwrotu dofinansowania udzielonego w ramach ww. umowy. Prokuratura RP w piśmie z dnia 29 sierpnia 2025 r. wykazała m.in., że ostateczna ocena, co do obowiązku zwrotu przez Fundację całości lub odpowiedniej części środków przekazanych na sfinansowanie projektu w ramach ww. umowy uzależniona jest od uznania umowy za wykonaną, wykonaną nienależycie lub niewykonaną. Rada NPRH w dniu 3 grudnia 2025 r. zarekomendowała Ministrowi przesłanie Fundacji prośby o zamieszczenie w serwisie Cyfrowa Biblioteka Narodowa POLONA, wszystkich efektów rzeczowych projektów w nieprzekraczalnym terminie do końca grudnia 2025 r.

Powyższe stanowisko Rady NPRH zostało zatwierdzone przez Ministra w dniu 23 grudnia 2025 r. a informacja w tym zakresie przekazana została fundacji w dniu 9 stycznia 2026 r. Fundacja w dniu 11 stycznia 2026 r. poinformowała o sukcesywnym przekazywaniu materiałów do biblioteki POLONA i planowanym zamieszczeniu ostatecznych wyników badań w przeciągu dwóch tygodni.

Do dnia 31 marca 2026 r. Rada NPRH wstrzymała się z podjęciem decyzji w sprawie rozliczenia ww. umowy.

(akta kontroli str. 1288-1289, 1294-1359, 1361-1365, 1896-1902, płyta CD1 plik poz.: 003)

⁶⁵ Dalej: NPRH.

⁶⁶ Dalej: Prokuratura RP.

Badaniem objęto dwie umowy o łącznej wartości 5 938 tys. zł zawarte w ramach ogłoszonych w 2025 r. dwóch przedsięwzięć Ministra⁶⁷. I tak w ramach:

- a) przedsięwzięcia pod nazwą „EdgePL – Pilotażowe wdrożenie systemu węzłów brzegowych w Polsce”⁶⁸ w dniu 7 stycznia 2025 r. Minister zawarł z Politechniką Poznańską umowę o łącznej wartości 3 938 tys. zł;
- b) przedsięwzięcia pod nazwą „FORT Kraków Diana Accelerator Poland”⁶⁹ w dniu 30 grudnia 2025 r. Minister zawarł z Akademią Górniczo-Hutniczą im. Stanisława Staszica w Krakowie umowę o łącznej wartości 2 000 tys. zł.

Ministerstwo terminowo przekazało środki ww. beneficjentom na realizację zadań w latach 2025-2026. Jednakże w ramach powyższych przedsięwzięć Minister do końca I kwartału 2026 r. nie udostępnił w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie informacji dotyczącej nazw podmiotów i wysokości środków finansowych przyznanych w roku 2025 w ramach dwóch przedsięwzięć, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 802-848)

Na świadczenia na rzecz osób fizycznych wydatkowano łącznie 59 654 tys. zł. W dziale 730 wydatkowano 59 200,5 tys. zł, a największe wydatki (52 465,7 tys. zł) poniesiono na stypendia różne⁷⁰ (§ 325 w rozdziale 73016 – Pomoc materialna dla studentów i doktorantów) oraz w kwocie 6 285 tys. zł na nagrody Ministra dla nauczycieli akademickich za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne lub organizacyjne albo za całokształt dorobku (§ 304 w rozdziale 73014 – Działalność dydaktyczna i badawcza). W dziale 750 (urząd obsługujący Ministra) wydatki na świadczenia osób fizycznych wyniosły 453,5 tys. zł (głównie z tytułu wypłaty ryczałtu w związku z wykonywaniem pracy zdalnej przez pracowników Ministerstwa oraz refundację przez pracodawcę kosztów zakupu okularów).

(akta kontroli str. 1896-1908, płyta CD1 plik poz.: 024, płyta CD2 plik poz.:006)

W ustawie budżetowej na 2025 r. przewidziano wydatki bieżące jednostek budżetowych w części 28 w łącznej wysokości 1 430 705 tys. zł, z czego w dziale 730 – 1 306 920 tys. zł, w dziale 750 – 123 770 tys. zł i w dziale 752 – 15 tys. zł. Według planu po zmianach wydatki bieżące wynosiły łącznie 1 093 550,5 tys. zł, z czego w dziale 730 – 968 021,2 tys. zł, w dziale 750 – 125 514,3 tys. zł i 15 tys. zł w dziale 752. Wydatki w tej grupie zrealizowano w wysokości 1 049 726 tys. zł (tj. 96% planu po zmianach), w tym w dziale 730 – 938 246,6 tys. zł, w dziale 750

⁶⁷ Tj. umowa nr MNiSW/2025/DIR/482 z dnia 7 sierpnia 2025 r. o wartości 3 938 tys. zł (zmieniona aneksem nr 1 z dnia 29 grudnia 2025 r. do umowy MNiSW/2025/DIR/482 z dnia 7 sierpnia 2025 r. oraz umowa nr MNiSW/2025/DIR/851 z dnia 30 grudnia 2025 r. na kwotę 2 000 tys. zł (z czego na 2025 r. – 1 000 tys. zł oraz na 2026 r. – 1 000 tys. zł).

⁶⁸ Zgodnie z komunikatem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 10 lipca 2025 r. o ustanowieniu przedsięwzięcia pod nazwą „EdgePL – Pilotażowe wdrożenie systemu węzłów brzegowych w Polsce” przedmiotem przedsięwzięcia jest wsparcie realizacji projektu badawczo-wdrożeniowego mającego na celu określenie warunków technicznych i formalnych uruchomienia w Polsce systemu węzłów brzegowych spełniających wymagania określone w decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2481 z dnia 14 grudnia 2022 r. ustanawiającej program polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r.

⁶⁹ Zgodnie z komunikatem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 16 grudnia 2025 r. o ustanowieniu przedsięwzięcia pod nazwą „FORT Kraków Diana Accelerator Poland” przedmiotem przedsięwzięcia jest wsparcie udziału w programach Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO) ukierunkowanych na rozwój innowacji podwójnego zastosowania (ang. dual-use), w tym radykalnych innowacji (ang. deep tech) w obszarze nowych i przełomowych technologii (ang. emerging and disruptive technologies).

⁷⁰ Tj. o 1 590,9 tys. zł więcej niż w 2024 r. i o 54,3 tys. zł mniej w stosunku do planu po zmianach na 2025 r.

(urząd obsługujący Ministra) – 111 472,3 tys. zł oraz w dziale 752 – 7,1 tys. zł, tj. odpowiednio 96,9%, 88,8%, 47,5% planu po zmianach.

Środki wydatkowano m.in. na: koszty energii elektrycznej (1 414,7 tys. zł), wyjazdy służbowe kierownictwa i pracowników ministerstwa (1 487,3 tys. zł), zakup materiałów i wyposażenia (1 121,9 tys. zł) oraz na zakup usług pozostałych (7 707,6 tys. zł), z czego na usługi cateringowe 533,3 tys. zł.

(akta kontroli str. 1039, 1868-1881, 1896-1902, płyta CD1 plik poz.: 010)

W 2025 r. minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki na podstawie art. 341 Pswn powołał łącznie 18 zespołów doradczych w celu przedstawienia opinii lub ekspertyz na potrzeby Ministra, w szczególności opinii dotyczących przyznawania lub rozliczania środków finansowych na szkolnictwo wyższe i naukę.

W 2025 r. na funkcjonowanie ciał doradczych, w tym również zespołów doradczych ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki wydatkowano łącznie 10 136,9 tys. zł, tj. nastąpił wzrost o 22,2% w stosunku do wydatków poniesionych na ten cel w 2024 r. Najwyższe nakłady finansowe w 2025 r. poniesiono m.in. na:

- Komisję Ewaluacji Nauki, tj. 2 415,6 tys. zł⁷¹, co stanowiło 23,8% całkowitych wydatków na obsługę ciał doradczych;
- Zespół doradczy do spraw oceny wniosków i raportów w ramach programu „Doktorat wdrożeniowy”, tj. 952,7 tys. zł⁷², co stanowiło 9,4% całkowitych wydatków na obsługę ciał doradczych;
- Zespół doradczy do oceny wniosków o przyznanie stypendiów ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki dla studentów i wybitnych młodych naukowców, tj. 827,4 tys. zł, co stanowiło 8,2% całkowitych wydatków na obsługę ciał doradczych.

(akta kontroli str. 1896-1902, płyta CD1 plik poz.: 012)

Na mocy zawartego w dniu 19 lipca 2024 r. porozumienia Minister Funduszy i Polityki Regionalnej⁷³ powierzył ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego i nauki realizację zadania polegającego na opiniowaniu wniosków o wsparcie przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury badawczej, z udziałem zespołu ekspertów powołanych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki. W pkt. 10 załącznika nr 3 do porozumienia wskazano, że wynagrodzenie eksperta za udział w opiniowaniu jednego przedsięwzięcia wyniesie nie więcej niż 1 tys. zł. Środki finansowe w wysokości 125 tys. zł na realizację ww. zadania decyzją Ministra Finansów (na wniosek Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej) w dniu 28 maja 2025 r. zostały przeniesione z części 34 – Rozwój regionalny do części 28.

(akta kontroli str. 1663-1681, 1713-1717)

W okresie od 8 grudnia 2025 r. do 11 grudnia 2025 r. w imieniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego ówczesny zastępca dyrektora Departamentu Innowacji i Rozwoju Ministerstwa – zawarł

⁷¹ Tj. wzrost o 21,6% w stosunku do roku poprzedniego.

⁷² Tj. wzrost o 17,4% w stosunku do roku poprzedniego.

⁷³ Dalej: MFiPR.

dziewięć umów o dzieło, których przedmiotem było wykonanie oceny wniosków o wsparcie przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury badawczej w ramach Programów Regionalnych 2021-2027 z zastrzeżeniem, że wykonawcy przystąpili do oceny wniosków przed datą zawarcia umowy. Wskazane powyżej umowy zostały zawarte z naruszeniem wymogów określonych w zarządzeniu nr 28 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 29 sierpnia 2024 r. w sprawie organizacji udzielania zamówień publicznych i dokonywania zakupów⁷⁴, jak również naruszono zasady rejestracji ww. umów w Centralnym Rejestrze Umów Ministerstwa, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1366-1390, 1393-1656, 1896-1902, płyta CD1 plik poz.: 020)

Osoby, z którymi zawarto ww. umowy, w dniu 12 grudnia 2025 r. - na podstawie art. 341 Pswn – powołane zostały jako eksperci do spraw oceny wniosków dla Programów Regionalnych 2021-2027 z zakresu infrastruktury naukowo-badawczej w celu realizacji zobowiązania wynikającego z zawartego w dniu 19 lipca 2024 r. porozumienia pomiędzy Ministrem Nauki a Ministrem Funduszy i Polityki Regionalnej. Ministerstwo w dniu 30 grudnia 2025 r. dokonało płatności w kwocie 71 tys. zł wg stawek określonych w porozumieniu, co było niezgodne z określonymi dla powołanych w ten sposób ekspertów stawkami za ten rodzaj zadań wynikającymi z przepisów rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 grudnia 2018 r. w sprawie wysokości wynagrodzenia przysługującego członkom instytucji, organów i zespołów oraz ekspertom i rzecznikom dyscyplinarnym działającym w systemie szkolnictwa wyższego i nauki⁷⁵, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Do dnia 31 marca 2026 r. powyższe umowy nie zostały rozwiązane. W MNiSW przygotowano porozumienie w sprawie rozwiązania umów o dzieło, w którym określono m.in., że „wynagrodzenie należne z tytułu dotychczas wykonanych ocen zostanie wypłacone, na podstawie powołania wykonawcy przez Ministra na eksperta do spraw oceny wniosków dla Programów Regionalnych 2021-2027 z zakresu infrastruktury naukowo-badawczej”.

(akta kontroli str. 1657-1712, 1896-1902, płyta CD1 plik poz.: 020)

Zobowiązania w części 28 w łącznej wysokości 7 305,8 tys. zł wynikały głównie z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego i związanych z tym składek na ubezpieczenia społeczne. Zobowiązania wykazane przez dysponenta III stopnia w wysokości 6 939,1 tys. zł były zgodne z ewidencją księgową. Nie wystąpiły przypadki naliczenia i wypłacenia odsetek od nieterminowych płatności. Zobowiązania wymagalne – tak jak w poprzednim roku – nie wystąpiły.

(akta kontroli str. 500-506, 1903-1908 płyta CD2 plik poz.: 003)

W 2025 r. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego, w związku z art. 259 ust. 1, art. 260 oraz art. 262 ust. 1 Pswn, zawarł w dniu 24 marca 2025 r. z podmiotem zewnętrznym umowę nr MNiSW/2025/DN/109 na okres nie dłuższy niż przez 20 miesięcy od daty zawarcia umowy lub do wyczerpania maksymalnej wartości umowy, której przedmiotem była kompleksowa organizacja wizytacji w ramach ewaluacji szkół doktorskich w tym usługi: podróży w dwie strony (z miasta zamieszkania eksperta do miasta wizytacji i z powrotem), zakwaterowania w mieście wizytacji

⁷⁴ Dalej: zarządzenie w sprawie dokonywania zakupów.

⁷⁵ Dz.U. z 2026 r. poz. 313, dalej: rozporządzenie w sprawie wynagradzania ekspertów.

wraz ze śniadaniem (w hotelu uzgodnionym z Ministerstwem), ubezpieczenia na czas udziału w wizytacji (w okresie od rozpoczęcia podróży w mieście zamieszkania eksperta do zakończenia podróży w mieście zamieszkania) oraz pozostawiania z ekspertami w bezpośrednim kontakcie (obsługa komunikacyjno-organizacyjna, również w języku angielskim, świadczona 24 godziny na dobę). Na realizację powyższego zadania przeznaczono 900 tys. zł, z czego w 2025 r. w ramach powyższej umowy wydatkowano kwotę 187,5 tys. zł (tj. 20,8%).

(akta kontroli str. 1021-1038, 1896-1902, płyta CD1 plik poz.: 002)

Na podstawie wylosowanych z systemu księgowego zapisów konta 130 – Rachunek bieżący jednostki działu 750 (urząd obsługujący Ministra), z zastosowaniem metody MUS⁷⁶ oraz doboru celowego, zbadano 36 wydatków bieżących pozapłacowych i majątkowych z budżetu państwa na łączną kwotę 3 399,3 tys. zł, w tym wydatki bieżące na kwotę 2 728 tys. zł i majątkowe na kwotę 651,4 tys. zł. Łączna próba badawcza stanowiła 20,9% wydatków zrealizowanych przez urząd obsługujący Ministra, z wyłączeniem wydatków w paragrafach 401-408, 411-414, 444 i 471.

Badane wydatki dokonywane były zgodnie z planem finansowym, na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki oraz zgodne z obowiązującymi przepisami prawa. Jednakże w przypadku zatwierdzonych do wypłaty trzech zbiorczych list płac dla umów zlecenia, rachunki do umów będących podstawą ich sporządzenia nie zawierały dokonanego przez jednostki odpowiedzialne merytorycznie potwierdzenia sprawdzenia pod względem merytorycznym oraz sprawdzenia pod względem formalno-rachunkowym przez pracownika księgowości, co naruszało regulacje zawarte w Instrukcji sporządzania, obiegu i kontroli dokumentów finansowych w Ministerstwie, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W 2025 r. Ministerstwo nie realizowało zobowiązań z tytułu kar i odszkodowań.

(akta kontroli str. 200-238, 253-258, 268-321, 407-448, 759-760, 1896-1908, plik CD1 plik poz.: 013-014, 016, 024, płyta CD2 plik poz.: 016)

Zgodnie z regulaminem organizacyjnym Ministerstwa⁷⁷ za realizację zadań w zakresie zapewnienia ciągłości funkcjonowania Ministerstwa, w tym zadań z zakresu organizacji wewnętrznej Ministerstwa, prawa pracy i realizacji polityki personalnej, w szczególności za opracowanie i wdrażanie rozwiązań w zakresie polityki personalnej, zarządzanie zasobami ludzkimi, w tym związane z rozwojem zawodowym oraz nawiązaniem, trwaniem i ustaniem stosunku pracy pracowników Ministerstwa, sprawy związane z Zakładowym Funduszem Świadczeń Socjalnych oraz projektowanie, analizę i kontrolę bieżącego wydatkowania środków z funduszu wynagrodzeń, a także zapewnienie działania służby bezpieczeństwa i higieny pracy odpowiada Biuro Dyrektora Generalnego MNiSW⁷⁸.

W Ministerstwie funkcjonowała zatwierdzona przez Dyrektora Generalnego „Polityka podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego”

⁷⁶ Z ang. Monetary Unit Sampling – metoda statystyczna uwzględniająca prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji.

⁷⁷ § 27 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 Zarządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 marca 2025 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Zarządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 11 kwietnia 2025 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

⁷⁸ Dalej: BDG MNiSW.

z dnia 8 marca 2024 r. Polityka określała formy podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników oraz działania związane z planowaniem, realizacją i ewaluacją szkoleń. W Ministerstwie przyjęto również „Zasady ustalania Indywidualnego Programu Rozwoju Zawodowego członka korpusu służby cywilnej zatrudnionego w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego”⁷⁹, o których mowa w art. 108 ustawy o służbie cywilnej z dnia 21 listopada 2008 r.⁸⁰ Podnoszenie kwalifikacji zawodowych zgodnie z przyjętą polityką realizowane było m.in. w formie szkoleń otwartych – organizowanych i prowadzonych przez podmioty zewnętrzne, zamkniętych – organizowanych przez MNiSW i wykonywane przez podmioty zewnętrzne, szkoleń centralnych organizowanych przez Szefa Służby Cywilnej. Ponadto polityka przewidywała podnoszenie kwalifikacji w formie kursów językowych oraz studiów i studiów podyplomowych.

Polityka określała także przebieg procesu podnoszenia kwalifikacji i definiowała jego poszczególne etapy, w tym planowanie. Na podstawie przeprowadzonej analizy potrzeb rozwojowych pracowników otrzymanych od komórek organizacyjnych Ministerstwa opracowany został i zatwierdzony plan szkoleń na 2025 r.⁸¹. W planie znalazły się między innymi tematy i zakresy szkoleń w obszarach odpowiadających zalecanym szkoleniom ujętym przez Szefa Służby Cywilnej w Planie szkoleń centralnych w służbie cywilnej na 2025 rok. Były to m.in. szkolenia w zakresie: zarządzania zespołem, bezpieczeństwa informacji, finansów publicznych, postępowania administracyjnego, doręczeń elektronicznych, kompetencji miękkich.

Na szkolenia zaplanowano środki w wysokości 647 tys. zł. W 2025 r. łączne wydatki na szkolenia w części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka wyniosły 521,5 tys. zł. Niższe wykorzystanie środków wynikało m.in. z odwoływania szkoleń przez organizatorów, rezygnacji z odbycia szkolenia, w tym m.in. z powodów losowych, realizacji szkoleń w formule online. Ponadto zaplanowane w Planie szkoleń na 2025 rok szkolenie zamknięte z Bezpieczeństwa informacji (planowane na 430 osób) zostało zmienione na zakup platformy e-learningowej, który został sfinansowany ze środków na zakup usług i wyposażenia⁸² w kwocie 20,3 tys. zł.

W 2025 r. pracownicy MNiSW wzięli łącznie udział w 170 tematach szkoleń, kursów językowych, warsztatów, studiów i studiów podyplomowych. Łącznie 50 pracowników MNiSW brało udział w 2025 r. w bezpłatnych szkoleniach centralnych organizowanych przez Szefa Służby Cywilnej. Zrealizowano jedno szkolenie poza planem szkoleń w temacie „Bezpieczeństwo osobowe i instytucji” o wartości 6 tys. zł, które przeprowadzono dla 34 pracowników oraz dla jednej osoby szkolenie pn. „Coaching Integratywno-Transpersonalny”, których zakres zbliżony był odpowiednio do szkolenia pn. „Ochrona ludności i obrona cywilna” i „Akademia Trenera” organizowanego przez Szefa Służby Cywilnej, wymienionych wśród tematów szkoleń centralnych w służbie cywilnej na 2025 rok.

Dyrektor Biura Dyrektora Generalnego wyjaśniła, że „Szkolenia centralne organizowane przez Szefową Służby Cywilnej są tylko jedną z możliwości rozwoju zawodowego pracowników. Zaznaczenia w tym miejscu wymaga fakt, że szkolenia centralne skierowane są do urzędów z całego kraju, w związku z czym liczba miejsc dla uczestników jest mocno ograniczona.

⁷⁹ Dokument podpisany przez Dyrektora Generalnego MNiSW w dniu 22 lutego 2024 r.

⁸⁰ Dz.U. z 2024 r. poz. 409, ze zm.

⁸¹ Plan zatwierdzony przez Dyrektora Generalnego w dniu 21 marca 2025 r.

⁸² W ramach paragrafu 4210.

Natomiast w kontekście zapytania dotyczącego szkolenia „Ochrona ludności i obrona cywilna” informuję, że zorganizowane przez Szefową Służby Cywilnej szkolenie było w formule webinaru, natomiast w MNiSW Kierownictwo zgłosiło zapotrzebowanie na stacjonarne przeszkolenie z tej tematyki dla kadry zarządzającej jako dodatkowy praktyczny panel w związku z obecną sytuacją na świecie. Akademia Trenera (zorganizowana w ramach szkoleń centralnych) była skierowana wyłącznie do trenerek i trenerów służby cywilnej zgłoszonych do bazy trenerów w ramach Programu dzielenia się wiedzą w służbie cywilnej (...).

(akta kontroli str. 1882-1895, 1903-1912, płyta CD2 plik poz.: 025, płyta CD3 plik poz.: 001)

Szczegółowym badaniem objęto wydatki na szkolenia ujęte w dziale 750 w łącznej wysokości 107,9 tys. zł, co stanowiło 20,7% poniesionych wydatków ogółem na szkolenia. W próbie uwzględniono szkolenia na podstawie umów z wykonawcami, szkolenia w formie studiów podyplomowych, szkolenia językowe, szkolenie z ochrony ludności, informatyki oraz rozwoju osobistego i interpersonalnego. W wyniku badania wydatków nie stwierdzono nieprawidłowości pod względem przestrzegania procedur dotyczących organizacji oraz finansowania i rozliczania szkoleń.

(akta kontroli str. 1903-1908, płyta CD2 plik poz.: 009)

W 2025 r. w Ministerstwie wypłacono łącznie 18 ekwiwalentów urlopowych dla 17 pracowników⁸³, z którymi rozwiązaniu uległ stosunek pracy. Wartość łączna wypłaconych ekwiwalentów wyniosła 175,3 tys. zł. Szczegółowym badaniem objęto wszystkie wypłacone w 2025 r. ekwiwalenty urlopowe. NIK nie stwierdziła nieprawidłowości w naliczeniach objętych badaniem ekwiwalentów urlopowych. Ponadto nie stwierdzono również nieuprawnionych wypłat ekwiwalentów.

Dominującą formą rozwiązania stosunku pracy było porozumienie stron, które wystąpiło w sześciu (33,3%) przypadkach. W pozostałych przypadkach podstawą rozwiązania stosunku pracy było m.in.: rozwiązanie umowy o pracę wraz z upływem okresu na jaki została zawarta, za wypowiedzeniem przez pracodawcę lub pracownika, odwołanie z urzędu Ministra oraz z Gabinetu Politycznego Ministra. W dwóch (11,8%) badanych przypadkach pracownik został zwolniony ze świadczenia pracy. Dotyczyło to przypadków, w których rozwiązanie stosunku pracy wynikało m.in.: z odwołania z wyższego stanowiska w służbie cywilnej.

W trzech przypadkach (16,7% próby badanych ekwiwalentów) wystąpiło niewielkie opóźnienie w wypłacie ekwiwalentów wobec terminu jaki obowiązywał w tym zakresie w 2025 r. zgodnie z przyjętą interpretacją przepisów ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy, w tym orzecznictwie (w brzmieniu w 2025 r.).

Opóźnienie wyniosło od jednego do trzech dni. MNiSW nie płaciło z tytułu opóźnienia odsetek. Ministerstwo tłumaczyło zaistniałe opóźnienie m.in. brakiem środków na rachunku bankowym Ministerstwa.

(akta kontroli str. 1082-1279, 1896-1902, 1919-1924, płyta CD1 plik poz.: 001)

⁸³ Z jednym pracownikiem dwukrotnie nawiązano stosunek pracy tj.: od 1 września 2024 r. do 17 stycznia 2025 r. oraz od 1 lutego 2025 r. do 18 sierpnia 2025 r.

W ustawie budżetowej zaplanowano wydatki majątkowe w łącznej kwocie 1 010 198 tys. zł, z czego 966 048 tys. zł w dziale 730, 2 350 tys. zł w dziale 750 i 41 800 tys. zł w dziale 921. Po dokonanych zmianach wydatki majątkowe zaplanowano w wysokości 1 048 588 tys. zł, z czego 1 004 438 tys. zł w dziale 730, 2 350 tys. zł w dziale 750 i 41 800 tys. zł w dziale 921. Na wydatki majątkowe poniesiono środki finansowe w wysokości łącznie 991 677,5 tys. zł⁸⁴ (94,6% planu po zmianach), z tego w dziale 730 – 952 078,3 tys. zł, w dziale 750 – 1 050,6 tys. zł oraz w dziale 921 – 38 548,6 tys. zł.

Szczegółowym badaniem objęto dwa wydatki majątkowe w łącznej kwocie 651,4 tys. zł ujęte w dziale 750. Zakupów dokonano zgodnie z wewnętrznymi regulacjami. Środki, zgodnie z planem, wydatkowano na zadania związane z zakupami informatycznymi (zakup sprzętu i oprogramowania informatycznego) oraz na zakup systemu audio do jednej z sal, zakup sprzętu AGD, rozbudowę i modernizację systemu zabezpieczeń technicznych i kontroli dostępu, zakup sprzętu do nagrań audiowizualnych. Płatności zrealizowano terminowo po dokonaniu odbioru zadań. W objętej badaniem próbie nie stwierdzono nieprawidłowości.

W odniesieniu do wydatków majątkowych na poziomie 44,7% w stosunku do planu po zmianach Zastępca Dyrektora Biura Dyrektora Generalnego Ministerstwa wyjaśniła, że plan po zmianach u dysponenta III stopnia części 28 w MNiSW (z uwzględnieniem blokady nr 19/WKP/2025 z dnia 16 października 2025 r. oraz nr 27/WKP/2025 z dnia 19 grudnia 2025 r.) wyniósł 1 145,9 tys. zł, zaś wykonanie na dzień 31 grudnia 2025 r. wyniosło 1 050,6 tys. zł, co stanowi 91,7% planu po zmianach. Niższe wykonanie było wynikiem zablokowania środków w łącznej wysokości 1 204 tys. zł (700 tys. zł w ramach blokady nr 19/WKP/2025 z dnia 16 października 2025 r. i 504 tys. zł w ramach blokady nr 27/WKP/2025 z dnia 19 grudnia 2025 r.) – zablokowane środki dotyczyły zakupu sprzętu komputerowego na potrzeby BDG oraz oprogramowania, a także zakupu sprzętu wielofunkcyjnego.

(akta kontroli str. 7-11, 99-120, 148-160, 410, 487, 1896-1912, płyta CD1 plik poz.: 010, 017-018, płyta CD2 plik poz.: 014, 019, płyta CD3 plik poz.: 008)

W 2025 r. Minister pięciokrotnie⁸⁵ dokonał przesunięcia terminu likwidacji państwowej instytucji kultury Centrum GovTech w likwidacji tj. z 24 stycznia 2025 r. na 31 marca 2025 r.; z 31 marca 2025 r. na 30 czerwca 2025 r.; z 30 czerwca 2025 r. na 22 września 2025 r.; z 22 września 2025 r. na 25 listopada 2025 r.; z 25 listopada 2025 r. na 31 marca 2026 r.

Zgodnie z zarządzeniem Ministra Nauki z dnia 17 lipca 2024 r. w sprawie likwidacji państwowej instytucji kultury – Centrum GovTech likwidator zobowiązany został do przedłożenia Ministrowi sprawozdań z przebiegu czynności związanych z likwidacją Centrum zgodnie z określonym harmonogramem tj.: (1) w miesiącu styczniu 2025 r. – w terminie do dnia 15 lutego 2025 r.;

⁸⁴ Tj. o 20,3% więcej niż w 2024 r.

⁸⁵ Tj. Zarządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 24 stycznia 2025 r. zmieniające zarządzenie w sprawie likwidacji państwowej instytucji kultury – Centrum GovTech (Dz.Urz.MNiSW. poz. 1); zarządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 31 marca 2025 r. zmieniające zarządzenie w sprawie likwidacji państwowej instytucji kultury – Centrum GovTech (Dz.Urz.MNiSW. poz. 14); zarządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 czerwca 2025 r. zmieniające zarządzenie w sprawie likwidacji państwowej instytucji kultury – Centrum GovTech (Dz.Urz.MNiSW. poz. 41); zarządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 września 2025 r. zmieniające zarządzenie w sprawie likwidacji państwowej instytucji kultury – Centrum GovTech (Dz.Urz.MNiSW. poz. 64) oraz zarządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 21 listopada 2025 r. zmieniające zarządzenie w sprawie likwidacji państwowej instytucji kultury – Centrum GovTech (Dz.Urz.MNiSW. poz. 76).

(2) w miesiącu lutym 2025 r. – w terminie do dnia 27 marca 2025 r.; (3) w miesiącu marcu 2025 r. – w terminie do 15 kwietnia 2025 r.; (4) w miesiącu kwietniu 2025 r. – w terminie do 15 maja 2025 r.; (5) w miesiącu maju 2025 r. – w terminie do 15 czerwca 2025 r.; (6) w miesiącach: czerwcu i lipcu 2025 r. – w terminie do 20 sierpnia 2025 r.; (7) w miesiącu sierpniu 2025 r. – w terminie do 10 września 2025 r.; (8) w miesiącach: wrześniu i październiku 2025 r. – w terminie do dnia 10 listopada 2025 r.

W zawieranych aneksach nr 2-5⁸⁶ do umowy zlecenia nr MNiSW/2024/DIR/257 z dnia 18 lipca 2024 r. wskazane przez DIR terminy na sporządzenie sprawozdań nie były zgodne z terminami wynikającymi z zarządzenia Ministra, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Zgodnie z § 3 ust. 2 umowy Likwidator był zobowiązany do składania sprawozdań z przebiegu czynności związanych z likwidacją Centrum. W 2025 r. Likwidator złożył siedem sprawozdań, tj.:

- 1) sprawozdanie za miesiąc styczeń 2025 r. wraz z załącznikami zostało złożone do Ministerstwa w dniu 27 lutego 2025 r.⁸⁷,
- 2) sprawozdanie za miesiąc luty 2025 r. wraz z załącznikami zostało złożone do Ministerstwa w dniu 18 marca 2025 r.⁸⁸,
- 3) sprawozdanie za miesiąc marzec 2025 r. wraz z załącznikami zostało złożone do Ministerstwa w dniu 20 kwietnia 2025 r.⁸⁹,
- 4) sprawozdanie za okres od kwietnia 2025 r. do maja 2025 r. wraz z załącznikami zostało złożone do Ministerstwa w dniu 3 sierpnia 2025 r.⁹⁰,
- 5) sprawozdanie za okres od czerwca 2025 r. do lipca 2025 r. wraz z załącznikami zostało złożone do Ministerstwa w dniu 25 sierpnia 2025 r.⁹¹,
- 6) sprawozdanie za miesiąc sierpień 2025 oraz sprawozdanie za okres od września 2025 r. do października 2025 r. zostały wraz z załącznikami złożone do Ministerstwa w dniu 30 grudnia 2025 r.⁹².

Pięć z siedmiu sprawozdań zostało zatwierdzonych po terminie, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

⁸⁶ Tj. (1) Aneks nr 1 z dnia 2 stycznia 2025 r. do umowy zlecenia z dnia 18 lipca 2024 r. zarejestrowanej w Centralnym Rejestrze Umów pod numerem MNiSW/2024/DIR/257; (2) Aneks nr 2 z dnia 25 marca 2025 r. do umowy zlecenia z dnia 18 lipca 2024 r. zarejestrowanej w Centralnym Rejestrze Umów pod numerem MNiSW/2024/DIR/257; (3) Aneks nr 3 z dnia 30 maja 2025 r. do umowy zlecenia z dnia 18 lipca 2024 r. zarejestrowanej w Centralnym Rejestrze Umów pod numerem MNiSW/2024/DIR/257; (4) Aneks nr 4 z dnia 12 września 2025 r. do umowy zlecenia z dnia 18 lipca 2024 r. zarejestrowanej w Centralnym Rejestrze Umów pod numerem MNiSW/2024/DIR/257 oraz (5) Aneks nr 5 z dnia 31 grudnia 2025 r. do umowy zlecenia z dnia 18 lipca 2024 r. zarejestrowanej w Centralnym Rejestrze Umów pod numerem MNiSW/2024/DIR/257.

⁸⁷ Tj. RPW/81747/2025.

⁸⁸ Tj. RPW/81835/2025.

⁸⁹ Tj. RPW/81972/2025.

⁹⁰ Tj. RPW/81977/2025.

⁹¹ Tj. RPW/81979/2025.

⁹² Tj. RPW/82078/2025.

W dniu 30 grudnia 2025 r. Likwidator złożył pięć faktur (obejmujących realizację procesu likwidacji od stycznia do lipca 2025 r.), na podstawie których tego samego dnia Ministerstwo dokonano wypłaty środków w wysokości 34,6 tys. zł.

(akta kontroli str. 849-931, 1896-1902, płyta CD1 plik poz.: 021)

Stosownie do wytycznych wynikających z opracowanej w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów procedury dysponent części budżetowej zobowiązany był do sporządzenia i przekazania wszelkich informacji i wyjaśnień dotyczących wykorzystania środków z rezerwy celowej w ujęciu kwartalnym i rocznym, odpowiednio w terminie 25 dni po zakończeniu danego kwartału oraz w terminie do dnia 5 marca roku następnego.

Ministerstwo przekazało do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów⁹³ sprawozdanie za pierwszy kwartał 2025 r. z wykonania wydatków przeznaczonych na realizację zadań związanych z przygotowaniem, obsługą i sprawowaniem przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w I połowie 2025 r. po terminie określonym w procedurze KPRM, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1903-1908, płyta CD2 plik poz.: 004, 024)

W 2025 r. udzielanie zamówień oraz dokonywanie zakupów w Ministerstwie było uregulowane zarządzeniem w sprawie dokonywania zakupów. Określono w nim m.in. wewnętrzne regulacje w zakresie tworzenia i aktualizowania planów postępowań i zakupów oraz stosowania procedury postępowania w oparciu o ustawę z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych⁹⁴.

(akta kontroli str. 596-598, 1903-1908, płyta CD2 plik poz.: 025)

Minister sporządził w 2025 r. „Plan postępowań o udzielenie zamówień publicznych w MNiSW na rok 2025”⁹⁵ i zamieścił go na stronie internetowej Ministerstwa oraz w Biuletynie Zamówień Publicznych w dniu 10 lutego 2025 r. (pod nr 2025/BZP 00096536/01/P). Zgodnie z art. 23 ust. 4 Pzp opublikowane zostały również kolejne zaktualizowane wersje tego dokumentu.

Wydział Zamówień Publicznych, na podstawie upoważnienia określonego w § 12 pkt 1 lit. e Regulaminu wewnętrznego Biura Dyrektora Generalnego⁹⁶, sporządził „Plan zakupów na 2025 r., który został zatwierdzony przez Dyrektora Generalnego Ministerstwa w dniu 7 lutego 2025 r. i następnie był aktualizowany 19 razy (ostatnia korekta z dnia 19 grudnia 2025 r.). Propozycje zmian do aktualizacji tych planów zgłaszane przez komórki organizacyjne Ministerstwa do WZP, zawierały wymagane zarządzeniem uzasadnienie wyjaśniające potrzebę dokonania tych zmian.

(akta kontroli str. 612-640, 1903-1908, płyta CD2 plik poz.: 001-002, 017)

Roczne sprawozdanie o udzielonych zamówieniach za 2025 r. przekazano Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych w dniu 25 lutego 2026 r., tj. w terminie określonym w art. 82 ust. 2 ustawy Pzp. Wydział Zamówień Publicznych Ministerstwa natomiast w sposób niezgodny

⁹³ Dalej: KPRM.

⁹⁴ Dz.U. z 2024 r. poz. 1320 ze zm., dalej: Pzp.

⁹⁵ Dalej: Plan postępowań.

⁹⁶ Zarządzenie nr 35 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 października 2024 r. zmieniające zarządzenie w sprawie zatwierdzenia regulaminu wewnętrznego Biura Dyrektora Generalnego oraz Zarządzenie nr 18 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 15 kwietnia 2025 r. w sprawie zatwierdzenia regulaminu wewnętrznego Biura Dyrektora Generalnego.

z obowiązującym rozporządzeniem wykazał w sekcji IX sprawozdania o udzielonych zamówieniach za 2025 r. wartość zamówień klasycznych, których wartość jest mniejsza niż 130 000 zł, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 641-757, 1903-1908, płyta CD2 plik poz.: 017)

W 2025 r. w ramach części 28 budżetu państwa przeprowadzono ogółem dziesięć postępowań w oparciu o ustawę Pzp, w tym dziewięć zakończono zawarciem umowy w sprawie zamówienia publicznego, na łączną kwotę 17 898 tys. zł netto⁹⁷, jedno postępowanie unieważniono. Udzielono czterech zamówień z wyłączeniem stosowania przepisów Pzp na zakup czasu antenowego lub audycji, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 5 ustawy Pzp. Ponadto Ministerstwo w 2025 r. (bez obowiązku stosowania ustawy Pzp) dokonało zakupów na łączną kwotę 11 363,3 tys. zł netto.

(akta kontroli str. 596-611, 1903-1908, płyta CD2 plik poz.: 017)

Badaniem szczegółowym objęto jedno⁹⁸ postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego w trybie podstawowym bez możliwości negocjacji, na podstawie art. 275 pkt 1 ustawy Pzp o wartości 560,4 tys. zł brutto oraz dwa zakupy⁹⁹, do których nie zastosowano przepisów ustawy Pzp (zwolnienie na podstawie art. 2 ust. 1 pkt. 1 ustawy – wartość poniżej 130 tys. zł), o łącznej wartości 217,8 tys. zł brutto. W postępowaniu w oparciu o ustawę Pzp oraz w obu zakupach nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stosowania odpowiednio zasad i trybu udzielania zamówień publicznych oraz wewnętrznej procedury dotyczącej dokonywania zakupów.

(akta kontroli str. 596-602, 641-757, 1843-1846, 1903-1908y, płyta CD2 plik poz.: 017)

W 2025 r. w MNiSW przeciętne zatrudnienie, w przeliczeniu na pełnozatrudnionych, wynosiło 501 osób i było o 62 osoby wyższe niż w 2024 r. Na koniec 2025 r. zatrudnionych było 536 osób, tj. o 69 osób więcej niż na koniec 2024 r. Na wynagrodzenia w dziale 750 (Urząd obsługujący Ministra) wydatkowano łącznie 81 642 tys. zł, w tym 76 668,7 tys. zł na wydatki osobowe i 4 973,3 tys. zł na dodatkowe wynagrodzenie roczne. W stosunku do 2024 r. kwota wydatków na wynagrodzenia była wyższa o 14 344,2 tys. zł (tj. 21,3%). Limit wydatków na wynagrodzenia, który według planu po zmianach wynosił 87 149,3 tys. zł, nie został przekroczony – wydatkowano 99,4% kwoty ujętej w planie finansowym. Przeciętne wynagrodzenie w 2025 r. wyniosło 14,4 tys. zł i było o 1,6 tys. zł wyższe niż w 2025 r.

Sprawozdanie o zatrudnieniu i wynagrodzeniach w MNiSW od początku roku do końca IV kwartału 2025 r. (Rb-70) sporządzono i przekazano do Głównego Urzędu Statystycznego w dniu 28 stycznia 2026 r., tj. w terminie określonym w załączniku nr 40 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 stycznia 2025 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej¹⁰⁰.

(akt kontroli str. 585-856, 1903-1908, płyta CD2 plik poz.: 008)

W 2025 r. MNiSW w dziale 750 części 28 obowiązywało łącznie 55 umów zlecenia na łączną kwotę 1 028,2 tys. zł. Jedna z nich została zawarta z pracownikiem MNiSW, a pozostałe z osobami spoza

⁹⁷ W tym dwie umowy dotyczyły postępowań wszczętych w 2024 r. i zakończonych w 2025 r. na łączną kwotę 1 121 tys. zł.

⁹⁸ Tj. umowa nr MNiSW/2025/BDG/112 z dnia 17 marca 2025 r. na kwotę 560 tys. zł brutto.

⁹⁹ Tj. (1) umowa nr MNiSW/2025/DAP/504 z dnia 20 sierpnia 2025 r. na kwotę 120 tys. zł brutto; (2) umowa nr MNiSW/2025/BDG/588 z dnia 13 października 2025 r. na kwotę 97,8 tys. zł.

¹⁰⁰ Dz.U. z 2025 r. poz. 133.

ministerstwa. W 2025 r. w dziale 730 części 28 MNiSW obowiązywało łącznie 18 umów cywilnoprawnych na łączną kwotę 136,9 tys. zł (z tego 13 umów zlecenia na łączną kwotę 111,4 tys. zł i pięć umów o dzieło na łączną kwotę 25 tys. zł).

(akta kontroli str. 1896-1902, płyta CD1 plik poz.: 013)

W MNiSW w ramach realizacji działań nadzorczych w obszarze wydatków przeprowadzono okresowe analizy, o których mowa w art. 175 ust. 2 pkt 2-5 ufp, w cyku miesięcznym w układzie tradycyjnym i zadaniowym.

(akta kontroli str. 373-381)

Z sześciu kontroli wszczętych przez Departament Kontroli i Nadzoru Ministerstwa¹⁰¹ w 2025 r. wystąpieniem pokontrolnym zakończono jedną kontrolę. Z rozpoczętych w 2024 r. łącznie czterech kontroli w 2025 r. wystąpieniem pokontrolnym zakończono trzy kontrole. Łącznie sformułowano 28 wniosków/zaleceń. Nie kierowano zawiadomień do rzecznika dyscypliny finansów publicznych oraz zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

(akta kontroli str. 1772-1775, 1903-1905, płyta CD2 plik poz.: 020)

W 2025 r. w MNiSW podjęto działania w celu zwartościowania stanowiska pracy Dyrektora Generalnego MNiSW oraz przygotowania do wartościowania niektórych stanowisk pracowników MNiSW. Jak wyjaśniła Dyrektor Biura Dyrektora Generalnego, w dniu 16 czerwca 2025 r. do Szefowej Służby Cywilnej zostało wysłane pismo z uprzejmą prośbą o zwartościowanie opisu stanowiska pracy Dyrektora Generalnego MNiSW. Z uwagi na utrzymujący się brak odpowiedzi zwrotnej pracownik BDG w ramach kontaktów roboczych kontaktował się trzykrotnie z KPRM przypominając o ww. piśmie i potrzebie zwartościowania opisu stanowiska Dyrektora Generalnego. Ponadto, w przypadku komórek organizacyjnych, w których nie zachodziły zmiany w realizowanych zadaniach w związku z wejściem w życie w styczniu 2026 r. regulaminu organizacyjnego urzędu, zostały przygotowane opisy stanowisk pracy przeznaczone dla procesu wartościowania stanowisk. Komórki organizacyjne urzędu zostały też poproszone o wskazanie kandydatów do prac zespołu wartościującego opisy stanowisk pracy. Jak dodała w dniu 13 marca 2026 r. Dyrektor Generalny Ministerstwa zarządzeniem nr 11 powołał zespół wartościujący stanowiska pracy w służbie cywilnej w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Ponadto w dniu 24 marca 2026 r. odbyło się pierwsze organizacyjne posiedzenie zespołu. Kolejne posiedzenie - ukierunkowane już na wartościowanie opisów stanowisk - zaplanowano na połowę kwietnia 2026 r.

(akta kontroli str. 1847-1849, 1896-1908, płyta CD1 plik poz.: 001, płyta CD2 plik poz.: 024)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Minister nie udostępnił do końca I kwartału 2026 r. w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie internetowej informacji o przyznanych w 2025 r. w ramach dwóch programów

¹⁰¹ Do 30 sierpnia 2025 r., na podstawie zarządzenia nr 40 Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 sierpnia 2025 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie nadania statutu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, jako Departament Kontroli i Audytu, dalej: DKN.

środkach finansowych wraz z nazwami podmiotów, czym naruszył art. 378 ust. 2 pkt 1 i 2 Pswn.

Stosownie do art. 378 ust. 2 pkt 1 i 2 Pswn Minister udostępnia w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej informację dotyczącą środków finansowych przyznanych w ramach programu albo przedsięwzięcia obejmującą nazwę podmiotów, które otrzymały środki finansowe oraz wysokość przyznanych środków finansowych.

W 2025 r. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego komunikatem z dnia 10 lipca 2025 r. ustanowił przedsięwzięcie pod nazwą „EdgePL – Pilotażowe wdrożenie systemu węzłów brzegowych w Polsce”, którego celem jest określenie warunków technicznych i formalnych uruchomienia w Polsce systemu węzłów brzegowych spełniających wymagania określone w decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2481 z dnia 14 grudnia 2022 r. ustanawiającej program polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r. Zgodnie z komunikatem Ministra przedsięwzięcie realizowane jest na podstawie odrębnych umów zawartych między Ministrem a Politechniką Poznańską, Instytutem Chemii Bioorganicznej Polskiej Akademii Nauk, Siecią Badawczą Łukasiewicz – Instytutem Sztucznej Inteligencji i Cyberbezpieczeństwa oraz Ośrodkiem Przetwarzania Informacji – Państwowym Instytutem Badawczym. Na realizację zadań określonych w zawartych umowach Minister przekazał wszystkim podmiotom środki w łącznej wysokości 10 944,3 tys. zł.

Komunikatem z dnia 16 grudnia 2025 r. Minister ustanowił przedsięwzięcie pod nazwą „FORT Kraków Diana Accelerator Poland”. W ramach przedsięwzięcia Minister w 2025 r. zawarł umowę z Akademią Górniczo-Hutniczą im. Stanisława Staszica w Krakowie.

Jak m.in. wyjaśnił Dyrektor DIR MNiSW – przystąpienie do przygotowania informacji o przyznanych środkach było możliwe po podpisaniu wszystkich umów – proces zawierania umów trwał do grudnia 2025 r. Podkreślił również, że termin publikacji informacji blisko trzy miesiące po zakończeniu roku wynika również z obciążenia pracą w związku z realizacją licznych innych zadań związanych z obsługą programu. Poinformował również, że w zakresie pozostałych przedsięwzięć informacje są w trakcie przygotowania.

NIK nie kwestionuje ww. wyjaśnień Dyrektora DIR MNiSW, jednakże w ocenie NIK bezzwłoczne udostępnienie tego rodzaju informacji do publicznej wiadomości (mimo, że przepisy Pswn nie precyzują terminu publikacji) jest istotnym elementem realizacji zasady jawności i przejrzystości finansów publicznych.

(akta kontroli str. 802-848, 1903-1908, płyta CD2 plik poz.: 023)

2. DIR MNiSW zawarł dziewięć umów o dzieło o łącznej wartości 66 tys. zł bez sporządzenia wniosku zakupowego, czym naruszono § 15 ust. 1 zarządzenia w sprawie dokonywania zakupów a w konsekwencji bez zabezpieczenia środków finansowych przez Główną Księgową Resortu. Jednocześnie naruszono zasady rejestracji ww. umów w Centralnym Rejestrze Umów MNiSW.
 - a) Stosownie do §15 ust. 1 zarządzenia w sprawie dokonywania zakupów, zakup następuje na podstawie wniosku o dokonanie zakupu lub wniosku zakupowego otwartego, określających potrzeby w zakresie dostaw, usług lub robót budowlanych.

Zawarcie ww. umów nie zostało poprzedzone przygotowaniem, zgodnie z wewnętrznymi regulacjami, wniosku zakupowego, w którym – po uprzednim wskazaniu źródła finansowania zakupu – następuje potwierdzenie zabezpieczenia środków na ten cel przez Główną Księgową.

Fakt ten potwierdził w swoich wyjaśnieniach Dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów Ministerstwa¹⁰² wskazując na brak dokumentacji (dowodów) potwierdzającej opiniowanie/konsultowanie projektów przedmiotowych umów pomiędzy DIR MNiSW a DBF MNiSW i jednocześnie potwierdził, że podpisane przez Zastępcę Dyrektora DIR umowy, nie posiadające kontrasygnaty głównego księgowego resortu lub osoby upoważnionej do działania w jej imieniu, po przekazaniu do DBF zostały przez główną księgową resortu, z uwagi na braki formalne (m.in.: brak wniosku zakupowego, brak akceptacji DBF, brak określenia maksymalnej kwoty wynagrodzenia, w celu zabezpieczenia środków w planie finansowym) zwrócone do DIR z odmową realizacji płatności.

Przekazanie projektów umów do osób wykonujących opiniowanie wniosków nastąpiło w listopadzie 2025 r. a na tej podstawie rozpoczęto wystawianie rachunków. Z wyjaśnień uzyskanych od tych osób wynika, że eksperci otrzymali z MNiSW drogą mailową (za pośrednictwem Przewodniczącego Zespołu) w dniu 18 listopada 2025 r. zestaw dokumentów do wypełnienia i wysłania do MNiSW. Jak wskazał jeden z ekspertów – z analizy plików znajdujących się na jego komputerze wynika, że dokumenty zostały wypełnione 26 listopada 2025 r. – stąd data wystawienia rachunków.

Dyrektor DIR MNiSW wyjaśnił, że wydrukowane i wypełnione umowy nie były wysyłane do ekspertów przez Ministerstwo. Dodał, że eksperci indywidualnie uzupełniali projekt umowy, podpisali i przekazali do Ministerstwa.

Podkreślić należy, że eksperci do dnia 31 marca 2026 r. nie otrzymali z Ministerstwa podpisanego egzemplarza umowy przez upoważnioną do tego osobę. Fakt ten został potwierdzony przez ekspertów w złożonych wyjaśnieniach.

Po przekazaniu w dniach 10 i 11 grudnia 2025 r. podpisanych przez Zastępcę Dyrektora DIR MNiSW umów do DBF MNiSW z prośbą o realizację płatności rachunków wystawianych na ich podstawie, z uwagi na niezastosowanie przez DIR MNiSW do obowiązujących w Ministerstwie zasad wynikających z organizacji zamówień publicznych i dokonywania zakupów w Ministerstwie tj. braku kontrasygnaty głównego księgowego resortu lub osoby upoważnionej do działania w jej imieniu, odmówiono realizacji ich płatności.

- b) Zgodnie z pkt 7 Zasad ewidencjonowania umów w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego, pracownik Ministerstwa realizujący zadania związane z umową, rejestruje umowę w Centralnym Rejestrze Umów Ministerstwa na etapie jej przygotowania, po potwierdzeniu zabezpieczenia środków finansowych, w zakresie rejestrowanej umowy, przez właściwego głównego księgowego oraz zgodnie z instrukcją stanowiącą załącznik do

¹⁰² Dalej: DBF MNiSW.

zasad, a następnie aktualizuje informacje w zakresie zarejestrowanej umowy w trakcie jej realizacji.

W dniu 17 listopada 2025 r. pracownik DIR MNiSW, mający upoważnienie do technicznego dokonywania wpisów w systemie, dokonał rejestracji umów w Centralnym Rejestrze Umów Ministerstwa na podstawie przekazanych przez pracownika biorącego udział w przygotowaniu tych umów danych, które obejmowały m.in. przedmiot umowy, kontrahenta oraz źródło finansowania.

Wprowadzenie ww. danych do rejestru odbyło się na podstawie niepodpisanych umów i bez odpowiedniego zabezpieczenia środków w planie finansowym.

Dyrektor DIR MNiSW wyjaśnił, że Departament dokonał rejestracji umów w Centralnym Rejestrze Umów Ministerstwa bazując na podstawie zabezpieczenia środków finansowych w budżecie zadaniowym Ministerstwa, a także na podstawie porozumienia zawartego pomiędzy Ministrem Nauki a Ministrem Funduszy i Polityki Regionalnej w dniu 19 lipca 2024 r.

W ocenie NIK naruszenie przez DIR MNiSW wewnętrznych procedur skutkowało nie tylko zaciągnięciem umów bez odpowiedniego potwierdzenia zabezpieczenia środków na ich realizację ale także w następstwie doprowadziło do sytuacji, w której realizacja płatności za wykonaną przez ekspertów pracę musiała zostać zastąpiona innym prawnie dopuszczonym tytułem. Konsekwencją tych działań było bowiem dokonanie płatności na podstawie powołania ekspertów, a nie na podstawie zawartych z nimi umów o dzieło. Ponadto w opinii NIK pozostawienie kontrahentów bez egzemplarza umowy podpisanej przez obie strony było działaniem nierzetelnym.

(akta kontroli str. 464-468, 473-475, 1021-1038, 1366-1390, 1393-1712, 1896-1902, płyta CD1 plik poz.: 020)

3. Ministerstwo dokonało płatności na rzecz ekspertów dokonujących oceny wniosków w ramach Programów Regionalnych 2021-2027, powołanych w trybie art. 341 Pswn, w kwotach wyższych niż wynikające z przepisów wykonawczych dla tego typu ocen.

Stosownie do § 8 pkt 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 grudnia 2018 r. w sprawie wysokości wynagradzania przysługującego członkom instytucji, organów i zespołów oraz ekspertom i rzecznikom dyscyplinarnym działającym w systemie szkolnictwa wyższego i nauki¹⁰³ ekspertom powołanym na podstawie art. 341 Pswn przysługuje wynagrodzenie w wysokości od 100 zł do 500 zł za przygotowanie każdej opinii, w zależności od jej przedmiotu i zakresu.

W dniu 12 grudnia 2025 r. Minister na podstawie wniosku Departamentu Innowacji i Rozwoju Ministerstwa powołał, na podstawie art. 341 Pswn, ekspertów do spraw oceny wniosków dla Programów Regionalnych 2021-2027 z zakresu infrastruktury naukowo-badawczej.

Wypłata wynagrodzenia w dniu 30 grudnia 2025 r. w sumarycznej wysokości 71 tys. zł nastąpiła na skutek przedłożenia przez DIR MNiSW „Listy wynagrodzeń ekspertów do spraw

¹⁰³ Dz.U. z 2026 r. poz. 313.

oceny wniosków dla programów regionalnych 2021-2027 z zakresu infrastruktury naukowo-badawczej za sporządzenie opinii MNiSW do wniosków zgłoszonych przez MFIPR”. W opisie ww. listy wskazano, że za każdą opinię przysługuje wynagrodzenie 1 tys. zł brutto, ponieważ wszystkie opracowane opinie odebrano bez uwag.

Ówczesny Zastępca Dyrektora DIR MNiSW wyjaśnił, że mając na względzie zbliżający się koniec roku budżetowego, zdecydowano się skorzystać z możliwości powołania członków Rady ds. innowacji w szkolnictwie wyższym i nauce na ekspertów, na podstawie art. 341 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, co uznano za prawidłową formę wyboru ekspertów dla oceny fisz projektowych. Analogiczne rozwiązanie funkcjonuje w przypadku ekspertów MNiSW do oceny wniosków dla wpisania strategicznej infrastruktury badawczej na Mapę infrastruktury badawczej.

Zdaniem NIK, Minister podejmując decyzje o powołaniu ekspertów w trybie art. 341 Pswn powinien mieć na uwadze uwarunkowania prawne z tym związane, tj. konieczność zastosowania stawek wynikających z § 8 pkt 1 ww. rozporządzenia tj. poniżej 1 tys. zł.

(akta kontroli str. 1657-1712, 1896-1902, płyta CD1 plik poz.: 020)

4. Główny księgowy dysponenta III stopnia MNiSW zatwierdził do wypłaty trzy zbiorcze listy płac (o łącznej wartości 75,9 tys. zł) dla umów zlecenia, w których rachunki do umów będące podstawą ich sporządzenia nie zawierały dokonanego przez właściwe komórki organizacyjne potwierdzenia sprawdzenia pod względem merytorycznym oraz sprawdzenia pod względem formalno-rachunkowym, co naruszało § 7 ust. 4 i 5 oraz § 8 ust. 2 i 3 Instrukcji sporządzania, obiegu i kontroli dokumentów finansowych w MNiSW¹⁰⁴.

Zbiorcza lista płac dla umów zlecenia za miesiąc marzec 2025 r. (nr 2025/5018) zawierała pięć pozycji (umów) Zleceniobiorców wykonujących prace na rzecz pięciu jednostek organizacyjnych MNiSW. Zbiorcza lista płac dla umów zlecenia za sierpień 2025 r. (nr 2025/5051) zawierała siedem pozycji (umów) Zleceniobiorców wykonujących pracę na rzecz dla pięciu jednostek organizacyjnych MNiSW. Zbiorcza lista płac dla umów zlecenia za miesiąc wrzesień 2025 r. (nr 2025/5058) zawierała pięć pozycji (umów) Zleceniobiorców wykonujących pracę dla trzech jednostek organizacyjnych MNiSW.

W przypadku składanych przez Zleceniobiorców comiesięcznych rachunków odpowiednio cztery (w marcu i sierpniu 2025 r.) i dwie (we wrześniu 2025 r.) jednostki organizacyjne ministerstwa, dla których Zleceniobiorcy wykonywali umowy zlecenia (Biuro Ministra, Biuro Dyrektora Generalnego, Departament Komunikacji, Departament Analiz Strategicznych i Popularyzacji Nauki oraz Departament Innowacji i Rozwoju) nie dołączyły, do łącznie 14 z 17 rachunków, opisów dokumentujących sprawdzenie pod względem merytorycznym. Ponadto, żadna ze zbiorczych list płac nie zawierała stwierdzenia przeprowadzenia sprawdzenia pod względem formalno-rachunkowym. W wydruku z systemu EZD, wskazano nazwiska osób zaangażowanych w procedowanie dokumentu, jednak nie określono ich roli w tym procesie.

¹⁰⁴ Stanowiącej załącznik do Zarządzenia Ministra Nauki z dnia 2 stycznia 2025 r. w sprawie instrukcji sporządzania, obiegu i kontroli dokumentów finansowych w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego (Dz. Urz. Min. Nauki z 2025 r., poz. 1).

Zgodnie z § 7 ust. 4 Instrukcji sporządzania, obiegu i kontroli dokumentów finansowych w MNiSW kontroli merytorycznej dokonuje dyrektor właściwej merytorycznie komórki organizacyjnej albo upoważniony przez niego pracownik tej komórki i potwierdza jej dokonanie przez zamieszczenie na dowodzie księgowym opisu potwierdzającego dokonanie kontroli merytorycznej. Z kolei zgodnie z § 7 ust. 5 ww. Instrukcji opis ten zawiera w szczególności: datę dokonania kontroli merytorycznej, wyczerpujący opis operacji gospodarczej zawierający wskazanie przedmiotu zakupu lub wykonanej usługi, celu operacji, wskazanie klasyfikacji budżetowej w układzie tradycyjnym i zadaniowym, wskazanie numeru umowy, zgodnie z którą dokonano zakupu bądź została wykonana usługa, podpis elektroniczny tej osoby w systemie EZD.

Zgodnie z § 8 ust. 2 i 3 ww. Instrukcji dokonujący kontroli formalno-rachunkowej pracownik komórki do spraw finansowych potwierdza jej dokonanie przez zamieszczenie na dowodzie księgowym daty przeprowadzenia kontroli formalno-rachunkowej, podpisu i pieczęci osoby dokonującej kontroli formalno-rachunkowej w przypadku dokumentu w postaci papierowej albo akceptację lub podpis w systemie EZD tej osoby w zależności od komórki właściwej do spraw finansowych – w przypadku dokumentu w postaci elektronicznej.

W kwestii stwierdzenia sprawdzenia pod względem formalno-rachunkowym Dyrektor Biura Dyrektora Generalnego wyjaśniła, że lista płac wraz rachunkami wystawione przez zleceniobiorców stanowiły podstawę do dokonania wypłaty wynagrodzenia. Rachunki te podlegały weryfikacji w zakresie formalnorachunkowym przez pracownika Zespołu Wynagrodzeń i Księgowości. Podpis na liście płac oraz na zbiorczym dokumencie, zawierającym m.in. kwoty brutto, kwoty przelewu oraz wskazanie odpowiedniego rozdziału, paragrafu i zadania budżetu państwa był składany przez pracownika Zespołu Wynagrodzeń i Księgowości ds. płac co zapewniało rzetelną kontrolę formalno-rachunkową załączonych rachunków.

NIK zauważa, że przekazane zbiorcze listy płac nie miały wypełnionych pól przeznaczonych na podpisy pracownika dokonującego oceny pod względem formalno-rachunkowym, a w wyjaśnieniach Dyrektor BDG odniosła się nie do dokumentu będącego podstawą dokonanego księgowania, ale do podpisu złożonego przez pracownika sporządzającego dekretagę dotyczącą danego dokumentu.

W kwestii opisów potwierdzających sprawdzenie pod względem merytorycznym Dyrektor Biura Dyrektora Generalnego MNiSW wyjaśniła, że Biuro Dyrektora Generalnego, nie dołączyło do rachunków opisów, dokumentujących ich sprawdzenie pod względem merytorycznym w postaci papierowej lub w postaci elektronicznej w EZD, jako dodatkowy arkusz opisowy. Jednakże przedłożone do wypłaty rachunki Zleceniobiorcy zawierają pozycje takie jak zakres wykonanej pracy, „Akceptacja merytoryczna zleceniobiorcy”, „potwierdzenie prawidłowości wykonania pracy”, datę dokonania kontroli merytorycznej, nr umowy, na podstawie której wykonywano prace i która jest przypisana do konkretnego źródła finansowania wydatku, podpis Dyrektora Biura Dyrektora Generalnego. Wszystkie te elementy, w opinii Biura Dyrektora Generalnego, potwierdzają dokonanie kontroli pod względem merytorycznym. W ocenie Biura Dyrektora Generalnego brak dodatkowego opisu

dowodu księgowego do rachunku Zleceniobiorcy nie oznacza, że nie dokonano kontroli merytorycznej.

Dyrektor Biura Ministra wyjaśniła, że rachunek przedłożony przez Zleceniobiorcę był podpisany w systemie EZD przez dyrektora komórki potwierdzającego prawidłowość wykonania pracy oraz zatwierdzającego rachunek do wypłaty. Zakres czynności wskazany na rachunku pozwalał na jednoznaczne ustalenie przedmiotu operacji gospodarczej i jej zgodności z zawartą umową. Natomiast klasyfikacja budżetowa oraz źródło finansowania były określone we wniosku zakupowym. Dokumenty były przekazywane do komórki finansowej i przyjmowane bez zgłaszania uwag ani zwrotów do uzupełnienia. Brak informacji o klasyfikacji budżetowej miał charakter formalny i nie wpływał na zasadność ani prawidłowość poniesionych wydatków. Zarazem Dyrektor BM poinformowała, że dla zapewnienia w przyszłości pełnej zgodności z obowiązującymi regulacjami klasyfikacja budżetowa będzie zamieszczana na rachunku, zgodnie z zarządzeniem z dnia 2 stycznia 2025 r.

Dyrektor DAP MNiSW wyjaśniła, że sam rachunek zawierał informację o zakresie prac zrealizowanych przez zleceniobiorcę w danym okresie realizacji umowy. Rachunki były wystawiane w wersji papierowej, przytoczony zaś przepis wskazuje, że kontroli merytorycznej dokonuje dyrektor właściwej merytorycznie komórki organizacyjnej albo upoważniony przez niego pracownik tej komórki, a dokonujący kontroli merytorycznej potwierdza jej dokonanie przez zamieszczenie na dowodzie księgowym w postaci papierowej. Dyrektor Departamentu podpisując rachunek, akceptował prawidłowość wykonanych prac, co jednoznacznie stanowiło akceptację merytoryczną zleceniodawcy. Działanie to w ocenie DAP wypełniało postanowienia §7 ust. 4 i 5 Instrukcji, ponieważ wzór rachunku załączony do umowy, wymuszał wypełnienie informacji o zrealizowanych działaniach (merytoryce tych działań), dopisywanie dodatkowych informacji, byłoby to powielanie już zawartych informacji w rachunku.

Dyrektor Departamentu Komunikacji MNiSW wyjaśniła, że rachunki każdorazowo były opatrzone podpisem zastępcy dyrektora komórki potwierdzającym merytoryczne wykonanie przedmiotu umowy. Zakres czynności wskazany na rachunku pozwalał na jednoznaczne ustalenie przedmiotu operacji gospodarczej oraz jej zgodności z umową. Klasyfikacja budżetowa i źródła finansowania były określone we wniosku zakupowym. Brak informacji o klasyfikacji budżetowej na rachunku miał charakter formalny. Jednocześnie Dyrektor Departamentu Komunikacji Ministerstwa poinformowała, że w przyszłości, w celu zapewnienia pełnej zgodności z obowiązującymi regulacjami, klasyfikacja budżetowa będzie zamieszczana zgodnie z zarządzeniem z dnia 2 stycznia 2025 r.

Dyrektor DIR MNiSW wyjaśnił, że w ramach comiesięcznych rachunków przedkładanych przez Zleceniobiorcę do akceptacji przez Naczelnika Wydziału i Zastępcę Dyrektora, zamieszczał on szczegółowe zestawienie prac wykonanych w danym miesiącu, tak że przełożeni mieli szczegółową wiedzę na temat zadań, jakie zostały powierzone i wykonane w danym miesiącu. Nadzorujący potwierdzali ich wykonanie w systemie EZD akceptując rachunki i podpisując je do wypłaty. Formularz rachunku jaki wykorzystywano był przystosowany do formy papierowej i zawierał punkt pn. „Akceptacja merytoryczna wnioskodawcy”, ale nie było możliwości

uzupełnienia jej w systemie EZD, ponieważ format pliku był nieedytowalny (PDF). Ze względów pragmatycznych zaakceptowano takie uproszczenie, że przełożeni akceptowali i podpisywali dokument w EZD (zgodnie z możliwościami dostępnymi w tym systemie) bez dokonywania dodatkowych adnotacji. Jednocześnie Dyrektor DIR poinformował, że dokonane zostaną stosowne zmiany w wewnętrznym obiegu dokumentów w Departamencie, by poprawnie wykonywać dyspozycje określoną w § 7 ust. 4 i 5. Instrukcji sporządzania, obiegu i kontroli dokumentów finansowych w MNiSW.

Zdaniem NIK nie można się zgodzić z argumentami przytaczanymi przez kierowników jednostek odpowiedzialnych za opisy merytoryczne, gdyż opis merytoryczny dokumentów księgowych wynikający z instrukcji charakter opisu nie jest tożsamy z treścią merytoryczną rachunku do umowy zlecenia, ani też nie zastępuje go stwierdzenie wykonania zadań przez zleceniobiorcę w postaci podpisu kierownika danego departamentu lub biura. Nałożony w § 7 ust. 4 Instrukcji obowiązek sporządzenia przez dyrektora jednostki merytorycznej opisu na dokumencie księgowym stanowi mechanizm kontroli służący udokumentowaniu rzeczywistego przeprowadzenia kontroli merytorycznej. Co więcej, charakter elementów opisu wskazanych w §7 ust. 5 wskazuje, że stanowią one rozszerzenie treści rachunków czy zbiorczych list płac przygotowywane dla celów kontroli przed wypłaceniem środków. NIK zwraca też uwagę na to, że w przypadku wszystkich trzech list jeden z departamentów merytorycznych dokonywał opisów merytorycznych wniosków w zakresie i formie zgodnej z Instrukcją.

(akta kontroli str. 80-97, 200-238, 1896-1902, płyta CD1 plik poz.: 013)

5. DIR MNiSW pełniący w imieniu Ministra nadzór nad procesem likwidacji państwowej instytucji kultury – Centrum GovTech zawarł dwa aneksy do umów zlecenia z likwidatorem zawierające zobowiązanie dla likwidatora do złożenia sprawozdań w terminach niezgodnych z terminami wskazanymi w zarządzeniu Ministra w sprawie likwidacji Centrum GovTech.

Zgodnie z zarządzeniem Ministra Nauki z dnia 17 lipca 2024 r. w sprawie likwidacji państwowej instytucji kultury – Centrum GovTech likwidator zobowiązany został do przedłożenia Ministrowi sprawozdań z przebiegu czynności związanych z likwidacją Centrum zgodnie z określonym harmonogramem tj.: (1) w miesiącu grudniu 2024 r. – w terminie do dnia 15 stycznia 2025 r.¹⁰⁵; (2) w miesiącu styczniu 2025 r. – w terminie do dnia 15 lutego 2025 r.¹⁰⁶; (3) w miesiącu lutym 2025 r. – w terminie do dnia 15 marca 2025 r.¹⁰⁷; (4) w miesiącu marcu 2025 r. – w terminie do 15 kwietnia 2025 r.¹⁰⁸; (5) w miesiącu kwietniu 2025 r. – w terminie do 15 maja 2025 r.¹⁰⁹; (6) w miesiącu maju 2025 r. – w terminie do 15 czerwca 2025 r.¹¹⁰.

¹⁰⁵ Wg zarządzenia Ministra Nauki z dnia 27 października 2024 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie likwidacji państwowej instytucji kultury – Centrum GovTech (Dz.Urz.MN. poz. 88).

¹⁰⁶ Wg zarządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 24 stycznia 2025 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie likwidacji państwowej instytucji kultury – Centrum GovTech (Dz.Urz.MNiSW. poz. 1).

¹⁰⁷ Ibidem.

¹⁰⁸ Wg zarządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 31 marca 2025 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie likwidacji państwowej instytucji kultury – Centrum GovTech (Dz.Urz.MNiSW. poz. 14).

¹⁰⁹ Ibidem.

¹¹⁰ Ibidem.

Określone w zawartych aneksach 2 -3 umowy zlecenia nr MNiSW/2024/DIR/257 z dnia 18 lipca 2024 r. terminy nie korespondowały z zarządzeniem w sprawie utworzenia Centrum GovTech. Zgodnie z ww. aneksami likwidator obowiązany był do sporządzenia i przedstawieniu Ministrowi sprawozdań z przebiegu czynności związanych z likwidacją centrum wg określonego harmonogramu tj.: (1) w miesiącu styczniu 2025 r. – w terminie do dnia 27 lutego 2025 r.¹¹¹; (2) w miesiącu lutym 2025 r. – w terminie do dnia 27 marca 2025 r.¹¹²; (3) w miesiącu marcu 2025 r. – w terminie do 21 kwietnia 2025 r.¹¹³; (4) w miesiącach kwietniu i maju 2025 r. – w terminie do dnia 15 czerwca 2025 r.¹¹⁴

Zastępca Dyrektora DIR MNiSW poinformował, że terminy dotyczące złożenia sprawozdań z przebiegu likwidacji Centrum GovTech likwidacji wskazane w aneksach do umowy zawartej z likwidatorem Centrum są kompatybilne z brzmieniem zarządzenia dotyczącego likwidacji Centrum. Dodał również, że terminy w zawartych aneksach były każdorazowo aktualizowane w kontekście brzmienia zarządzenia w sprawie likwidacji Centrum.

Departament Prawny Ministerstwa w projekcie do aneksu nr 3 do umowy zlecenia z dnia 18 lipca 2024 r. zarejestrowanej w Centralnym Rejestrze Umów pod numerem MNiSW/2024/DIR/257 wskazał na konieczność dostosowania zapisów § 1 pkt 2 ww. aneksu do obowiązującego w tym przedmiocie zarządzenia. W odpowiedzi pracownik Departamentu Innowacji i Rozwoju zgodził się z Departamentem Prawnym Ministerstwa i uznał konieczność dostosowania powyższych zapisów do wskazanego zarządzenia.

NIK zwraca uwagę, że Departament Innowacji i Rozwoju Ministerstwa pomimo zgłoszonej uwagi Departamentu Prawnego Ministerstwa nie dostosowało treści aneksu 3 do treści zarządzenia Ministra.

W ocenie NIK Departament zawierając aneksy z likwidatorem Centrum GovTech nie zastosował się do terminów wynikających wprost z zarządzenia Ministra Nauki w sprawie likwidacji Centrum GovTech. Ponadto należy zauważyć, że na etapie opiniowania projektu aneksu nr 3 Departament Prawny MNiSW wskazał na konieczność dostosowania zapisów § 1 pkt 2 aneksu do obowiązującego w tym przedmiocie zarządzenia co pomimo akceptacji przez DIR MNiSW nie znalazło odzwierciedlenia w podpisanym aneksie. NIK nie może również zgodzić się z twierdzeniem, że terminy są kompatybilne z brzmieniem zarządzenia skoro różnica pomiędzy tymi terminami wynosiła od sześciu dni do 31 dni.

(akta kontroli str. 849-931, 1896-1902, płyta CD1 plik poz.: 021)

6. Minister nie zatwierdził pięciu z siedmiu złożonych przez likwidatora Centrum GovTech sprawozdań z przebiegu likwidacji w terminach wynikających z umowy zlecenia nr MNiSW/2024/DIR/257 zawartej w dniu 18 lipca 2024 r.

¹¹¹ Wg Aneksu nr 2 z dnia 25 marca 2025 r. do umowy zlecenia z dnia 18 lipca 2024 r. zarejestrowanej w Centralnym Rejestrze Umów pod numerem MNiSW/2024/DIR/257.

¹¹² Ibidem.

¹¹³ Wg Aneksu nr 3 z dnia 30 maja 2025 r. do umowy zlecenia z dnia 18 lipca 2024 r. zarejestrowanej w Centralnym Rejestrze Umów pod numerem MNiSW/2024/DIR/257.

¹¹⁴ Ibidem.

Stosownie do § 4 ust. 5 ww. umowy Minister zobowiązany jest do zatwierdzania sprawozdań z przebiegu likwidacji w danym miesiącu, którego płatność dotyczy. W 2025 r. Likwidator Centrum GovTech w Likwidacji w okresie od stycznia do grudnia 2025 r. przedłożył Ministrowi łącznie siedem sprawozdań z procesu likwidacji, które zostały zatwierdzone przez Podsekretarza stanu w Ministerstwie odpowiednio 304 dni, 285 dni, 253 dni, 143 dni oraz 126 dni od daty ich przedłożenia.

Zastępca Dyrektora DIR MNiSW wyjaśnił, że sprawozdania zostały zatwierdzone po terminie, ponieważ pracownik zajmujący się likwidacją był tak obciążony innymi zadaniami wynikającymi z bieżących obowiązków, że nie było możliwości wcześniejszej oceny tych raportów zwłaszcza, że w okresie od czerwca do grudnia 2025 r., był intensywnie zaangażowany w prace związane z ustaleniem zasad realizacji zadań związanych ze środkami europejskimi.

W ocenie NIK zawarta umowa w jednoznaczny sposób regulowała zarówno prawa jak i obowiązki obu stron tej umowy. Skoro Likwidator składał w terminie wymagane sprawozdania, to miał prawo oczekiwać, że po ewentualnych korektach otrzyma z Ministerstwa informację o akceptacji sprawozdań i w następstwie tej czynności otrzyma płatność za wykonane zadania. Zdaniem NIK działalność jednostki powinna być zorganizowana w taki sposób, aby zapewnić przestrzeganie wszystkich postanowień umownych, w tym terminów zatwierdzenia rozliczeń. Powyższe świadczy o tym, że nie zadziałały mechanizmy kontroli zarządczej zapewniające realizację celów i zadań w sposób zgodny z art. 68 ust. 1 ufp.

(akta kontroli str. 849-931, 1896-1902, płyta CD1 plik poz.: 021)

7. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego nie sporządził w terminie sprawozdania z wykorzystania w I kwartale 2025 r. środków rezerwy celowej budżetu państwa na realizację zadań związanych z przygotowaniem i sprawowaniem przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w I połowie 2025 r., czym naruszył wytyczne wynikające z opracowanej przez KPRM procedury w zakresie uruchamiania środków z rezerwy celowej cz. 83 poz. 62 ustawy budżetowej na rok 2025.

Zgodnie z procedurą uruchomienia w 2025 r. środków z rezerwy celowej budżetu państwa na realizację zadań związanych z przygotowaniem i sprawowaniem przewodnictwa polski w radzie UE w I połowie 2025 r. oraz rozliczenia tych środków (cz. 83 poz. 62 w ustawie budżetowej na rok 2025) – aktualizacja dysponent części budżetowej zobowiązany był do sporządzenia i przekazania kwartalnych informacji na temat wydatkowania środków pozyskanych z rezerwy celowej narastająco w danym roku budżetowym w terminie 25 dni po zakończeniu danego kwartału.

Sprawozdanie za I kwartał 2025 r. należało złożyć do 25 kwietnia 2025 r. Departament Współpracy Międzynarodowej Ministerstwa złożył to sprawozdanie w dniu 5 maja 2025 r. dopiero w odpowiedzi na pismo KPRM z dnia 29 kwietnia 2025 r. W dniu 5 maja 2025 r. oraz 7 maja 2025 r. KPRM przekazała uwagi do sprawozdania dotyczące, w nich m.in. konieczności dokonania korekty ujętych w nim decyzji budżetowych oraz wskazanych w nich kwot w obszarze planu wydatków. W konsekwencji sprawozdanie za I kwartał 2025 r. po dwukrotnej korekcie zostało przekazane do KPRM w dniu 7 maja 2025 r.

NIK zwraca uwagę, że nieprawidłowość w takim zakresie była także sformułowana w trakcie kontroli wykonania budżetu państwa w 2024 r. Pomimo deklaracji Ministra, że Departament odpowiedzialny za przygotowanie sprawozdań podejmie z wyprzedzeniem działania, aby sprawozdanie przygotować w terminach wskazanych przez KPRM, ponownie nie zrealizowano tego zadania terminowo.

(akta kontroli str. 1903-1908, płyta CD2 plik poz.: 004, 024)

8. Wydział Zamówień Publicznych Ministerstwa wykazał w sekcji IX sprawozdania o udzielonych zamówieniach za 2025 r. nieprawidłową wartość zamówień klasycznych, których wartość jest mniejsza niż 130 tys. zł, co było niezgodnie z § 1 ust. 1 pkt 10 rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 20 grudnia 2021 r. w sprawie zakresu informacji zawartych w rocznym sprawozdaniu o udzielonych zamówieniach, jego wzoru, sposobu przekazywania oraz sposobu i trybu jego korygowania¹¹⁵.

Stosownie do § 1 ust. 1 pkt 10 ww. rozporządzenia roczne sprawozdanie o udzielonych zamówieniach składane przez zamawiającego zawiera w przypadku zamówień klasycznych, których wartość jest mniejsza niż 130 000 złotych - łączną wartość udzielonych zamówień, bez podatku od towarów i usług.

Jednocześnie wg *Zasad sporządzania i przekazywania rocznego sprawozdania o udzielonych zamówieniach*¹¹⁶ (sekcja V dokumentu) w celu wskazania wartości udzielonych zamówień w tabeli sekcji IX tj. w odniesieniu do zamówień, które ze względu na ich wartość niższą od kwot wskazanych w art. 2 ust. 1 ustawy Pzp były udzielane bez stosowania ustawy Pzp, w przypadku, gdy umowa nie była zawarta w formie pisemnej, zamawiający może, odpowiednio do okoliczności, przyjąć wartość wskazaną w ofercie wykonawcy, wartość ustaloną w ramach wymiany korespondencji, albo wartość wskazaną w dokumencie wystawianym przez wykonawcę, w którym określa on wysokość należnego mu wynagrodzenia tytułem realizacji przedmiotu zamówienia, tj. na fakturze, paragonie bądź na rachunku.

W wyniku badania dobranej celowo próby 17 wniosków zakupowych oraz stanu ich rozliczeń w roku 2025 ustalono, że w ogólnej kwocie udzielonych zamówień wykazanej w sprawozdaniu za 2025 r. w nieprawidłowej wysokości uwzględniono następujące kwoty zakupów:

- a) kwotę 10 tys. zł netto (12,3 tys. zł brutto) na podstawie wniosku zakupowego nr 8/WZ/2025, gdy faktycznie zrealizowana wartość zakupu w 2025 r. na podstawie faktur wynosiła 10 tys. zł brutto,
- b) kwotę 20 tys. zł netto (24,6 tys. zł brutto) na podstawie wniosku zakupowego nr 21/WZ/2025, gdy faktycznie zrealizowana wartość zakupu w 2025 r. wynosiła 4,1 tys. zł brutto,

¹¹⁵ Dz.U. z 2021 r. poz. 2463.

¹¹⁶ Urząd Zamówień Publicznych, *Zasady sporządzania i przekazywania rocznego sprawozdania o udzielonych zamówieniach na podstawie ustawy Pzp z 2019 r.*, <https://www.gov.pl/web/uzp/zasady-sporzadzania-i-przekazywania-rocznego-sprawozdania-o-udzielonych-zamowieniach-na-podstawie-ustawy-pzp-z-2019-r>, dostęp: 27 marca 2026 r., dalej: *zasady*.

- c) kwotę 5 tys. zł netto (6,1 tys. zł brutto) na podstawie wniosku zakupowego nr 6/WZ/2025 gdy faktycznie zrealizowana wartość zakupu w 2025 r. wynosiła 2,9 tys. zł brutto,
- d) kwotę 125 tys. zł netto (153,7 tys. zł brutto) na podstawie wniosku zakupowego nr 7/WZ/2025 gdy faktycznie zrealizowana wartość zakupu w 2025 r. wynosiła 49,2 tys. zł brutto,
- e) kwotę 10 tys. zł netto (12,3 tys. zł brutto) na podstawie wniosku zakupowego nr 10/WZ/2025 gdy faktycznie zrealizowana wartość zakupu w 2025 r. wynosiła 0,5 tys. zł brutto,
- f) kwotę 50 tys. zł netto (61,5 tys. zł brutto) na podstawie wniosku zakupowego nr 14/WZ/2025 gdy faktycznie zrealizowana wartość zakupu w 2025 r. wynosiła 17 tys. zł brutto,
- g) kwotę 40 tys. zł netto (49,2 tys. zł brutto) na podstawie wniosku zakupowego nr 17/WZ/2025 gdy faktycznie zrealizowana wartość zakupu w 2025 r. wynosiła 11,9 tys. zł brutto,
- h) kwotę 80 tys. zł netto (98,4 tys. zł brutto) na podstawie wniosku zakupowego nr 24/WZ/2025 gdy faktycznie zrealizowana wartość zakupu w 2025 r. wynosiła 43,7 tys. zł brutto,
- i) kwotę 90 tys. zł netto (110,7 tys. zł brutto) na podstawie wniosku zakupowego nr 45/WZ/2025 gdy faktycznie zrealizowana wartość zakupu w 2025 r. wynosiła 14,9 tys. zł brutto,
- j) kwotę 90 tys. zł netto (110,7 tys. zł brutto) na podstawie wniosku zakupowego nr 49/WZ/2025 gdy faktycznie zrealizowana wartość zakupu w 2025 r. wynosiła 66,6 tys. zł brutto,
- k) kwotę 50 tys. zł netto (61,5 tys. zł brutto) na podstawie wniosku zakupowego nr 257/WZ/2025 gdy faktycznie zrealizowana wartość zakupu w 2025 r. wynosiła 18,5 tys. zł brutto,
- l) kwotę 40 tys. zł netto (49,2 tys. zł brutto) na podstawie wniosku zakupowego nr 145/WZ/2025 Ministerstwo w 2025 r. nie dokonało zakupu,
- m) kwotę 50 tys. zł netto (61,5 tys. zł brutto) na podstawie wniosku zakupowego nr 185/WZ/2025 gdy faktycznie zrealizowana wartość zakupu wynosiła 24,3 tys. zł brutto,
- n) kwotę 50 tys. zł netto (61,5 tys. zł brutto) na podstawie wniosku zakupowego nr 202/WZ/2025 gdy faktycznie zrealizowana wartość zakupu wynosiła 5,5 tys. zł brutto,
- o) kwotę 129 tys. zł netto (158,7 tys. zł brutto) na podstawie wniosku zakupowego nr 232/WZ/2025 Ministerstwo w 2025 r. nie dokonało zakupu,
- p) kwotę 45 tys. zł netto (55,3 tys. zł brutto) na podstawie wniosku zakupowego nr 234/WZ/2025 gdy faktycznie zrealizowana wartość zakupu wynosiła 36 tys. zł brutto,
- q) kwotę 40 tys. zł netto (49,2 tys. zł brutto) na podstawie wniosku zakupowego nr 267/WZ/2025 gdy faktycznie zrealizowana wartość zakupu wynosiła 46,4 tys. zł brutto.

łącznie na zbadanej próbie 17 wniosków zakupowych otwartych zarejestrowanych w 2025 r., w rejestrze zakupowym Ministerstwa, ustalono, że w sprawozdaniu do UZP na ich podstawie uwzględniono udzielone zamówienia o wartości 924 tys. zł netto (1 136,5 tys. zł brutto), podczas gdy ich faktyczna wartość wynosiła 393,1 tys. zł brutto.

Brak rzetelnej weryfikacji wartości faktycznie udzielonych zamówień (rozliczenia wniosku) np. na podstawie faktur lub rachunków był ponadto niezgodny z postanowieniem § 27 ust. 1 zarządzenia w sprawie dokonywania zakupów, który stanowi że WZP sporządza roczne sprawozdanie o udzielonych zamówieniach i dokonanych zakupach na podstawie danych zawartych w rejestrach, o których mowa w § 26 ust. 1, oraz udostępnionych przez komórki organizacyjne informacji na temat zakupów dokonanych samodzielnie przez te komórki.

Dyrektor Biura Dyrektora Generalnego wyjaśniła m.in., że „(...) w przypadku zawartych umów w sprawozdaniu podaje się kwotę wskazaną w umowie, nawet wówczas, gdy kwoty z umowy nie wykorzystano w całości. Przez analogię przyjęto tę samą metodologię w zakresie wniosków otwartych. Jednakże mając na uwadze, iż system finansowy nie zawiera danych netto, weryfikacja w inny sposób może nie być miarodajna”. W uzupełniającym wyjaśnieniu Dyrektor Biura Dyrektora Generalnego stwierdziła, że WZP BGD przypomni komórkom organizacyjnym Ministerstwa o konieczności przekazywania informacji o udzielonych przez wnioskodawcę zamówieniach netto według stanu na koniec roku. Natomiast Dyrektor Departamentu Komunikacji MNiSW wyjaśniła w zakresie wniosków zakupowych departamentu m.in., że „(...) DKO deklaruje przekazanie do WZP, w każdej chwili zbiorczego zestawienia wniosków”.

Zdaniem NIK powyższe wyjaśnienie potwierdza brak rzetelnej kalkulacji wartości udzielonych na podstawie otwartych wniosków zamówień do czego WZP jest zobligowany zarządzeniem Dyrektora Generalnego MNiSW oraz co wynika z powołanych Zasad opracowanych przez Urząd Zamówień Publicznych.

(akta kontroli str. 596-598, 614-757, 1903-1908, płyta CD2 plik poz.: 017, 025)

1.2. Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu faktycznego

W ustawie budżetowej zaplanowano wydatki budżetu środków europejskich w części 28 Szkolnictwo wyższe i nauka w wysokości 1 032 968 tys. zł, z czego w dziale 730 1 028 391 tys. zł (w tym 240 000 tys. zł na wydatki majątkowe), a w dziale 750 – 4 577 tys. zł. Plan ww. wydatków został zwiększony środkami z rezerw celowych budżetu środków europejskich (poz. 98 i 99) w łącznej wysokości 290 334,6 tys. zł, z czego 334,6 tys. zł w dziale 750.

Plan po zmianach przewidywał wydatki z budżetu środków europejskich w wysokości 1 323 302,6 tys. zł, z czego w dziale 730 - 1 318 391 tys. zł (w tym 80 000 tys. zł na wydatki majątkowe), a w dziale 750 (urząd obsługujący Ministra) – 4 911,6 tys. zł.

Wydatki w ramach budżetu środków europejskich poniesiono w dwóch działach: 730 – Szkolnictwo wyższe i nauka: 995 450,8 tys. zł, zaś w dziale 750 – Administracja publiczna: 3 293,6 tys. zł. Badaniem objęto próbę pięciu wydatków bieżących sfinansowanych z budżetu

środków europejskich, na które wydatkowano łącznie 263,1 tys. zł. W badanej próbie nie stwierdzono nieprawidłowości.

W 2025 r. Minister na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 2 ufp dokonał jednej blokady planowanych wydatków budżetu środków europejskich w części 28 na łączną kwotę 16 906,8 tys. zł, z czego 16 906,8 tys. w dziale 730 oraz 295 tys. zł w dziale 750 (Urząd obsługujący Ministra).

W dziale 730 wydatki poniesiono w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027: 482 331,9 tys. zł oraz w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027: 517 562,1 tys. zł.

Badaniem objęto pięć decyzji wprowadzających zmiany w budżecie środków europejskich w części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka na łączną kwotę 290 131 tys. zł, tj.:

- na kwotę 170 000 tys. zł¹¹⁷ – środki przeznaczone na wypłaty dla beneficjentów I, II i V Osi Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027, dla jednostki realizującej, tj.: Narodowego Centrum Badań i Rozwoju – Instytucji Pośredniczącej,
- na kwotę 120 000 tys. zł¹¹⁸ – środki przeznaczone na wypłatę transz dofinansowania dla beneficjentów działania FERS 01.05 Umiejętności w szkolnictwie wyższym oraz działania FERS 03.01 Dostępność szkolnictwa wyższego w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027, dla jednostki realizującej, tj.: Narodowego Centrum Badań i Rozwoju,
- na kwotę 27,7 tys. zł¹¹⁹ – środki przeznaczone na sfinansowanie wynagrodzenia dla pracownika zaangażowanego w realizację projektu pn.: „Wsparcie uczelni w organizowaniu przedwczesnego kończenia nauki przy wykorzystaniu danych z systemu ELA” w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027¹²⁰, dla jednostki realizującej, tj. Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
- na kwotę 53,4 tys. zł¹²¹ – środki przeznaczone na sfinansowanie wynagrodzeń dla pracowników zaangażowanych w realizację projektu pn.: „Wsparcie oferty uczelni w zakresie rozwoju kompetencji osób dorosłych za pośrednictwem platformy NAVOICA”, w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027¹²², dla jednostki realizującej, tj. Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
- na kwotę 49,9 tys. zł¹²³ – środki przeznaczone na sfinansowanie wynagrodzeń dla pracowników zaangażowanych w realizację projektu pn.: „Akredytacje międzynarodowe dla rozwoju polskich uczelni” w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027¹²⁴, dla jednostki realizującej, tj.: Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

¹¹⁷ Poz. 98.

¹¹⁸ Poz. 98.

¹¹⁹ Poz. 99.

¹²⁰ Tj. Decyzja Ministra Finansów nr IP11.972.74.2025.SZZ.

¹²¹ Poz. 99.

¹²² Tj. Decyzja Ministra Finansów nr IP11.972.75.2025.RJM z dnia 22 lipca 2025 r.

¹²³ Poz. 99.

¹²⁴ Tj. Decyzja Ministra Finansów nr IP11.972.79.2025.SZZ z dnia 23 lipca 2025 r.

Środki z poz. 98 zostały przekazane jednostce realizującej. Z otrzymanych w ramach poz. 99 środków Ministerstwa wydatkowało 126,7 tys. zł. Środki wydatkowano zgodnie z przeznaczeniem, a kwota 4,3 tys. zł została zwrócona do Ministra Finansów.

(akta kontroli str. 410-411, 449-463, 590-595, 932-1020, 1896-1905, płyta CD1 plik poz.: 015, płyta CD 2 plik poz.: 005, 015)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa i budżetu środków europejskich w 2025 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie wydatków. Stwierdzone nieprawidłowości nie miały istotnego wpływu na ocenę wydatkowania środków budżetu państwa w części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka.

2. Sprawozdawczość

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania łącznych sprawozdań za 2025 r. przez dysponenta części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka i sprawozdań jednostkowych Ministerstwa:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach,
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdanie za IV kwartał 2025 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne roczne zostały sporządzone przez dysponenta części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki (dysponent III stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań. Wyżej

wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli str. 17-80, 190-199, 362-372, 488-589, 1896-1905, 1915-1916, płyta CD1 plik poz.: 012, 019, płyta CD2 plik poz.: 003, 006-008, 022, płyta CD3 plik poz.: 002-003, 005, płyta CD4 plik poz.: 001)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych.

V. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

1. Przekazanie do Prezesa UZP skorygowanego rocznego sprawozdania o udzielonych zamówieniach za 2025 r.
2. Zapewnienie konsekwentnego stosowania zasad potwierdzania sprawdzenia pod względem formalno-rachunkowym i merytorycznym dokumentów księgowych zgodnie z regulacjami zawartymi w *Instrukcji sporządzania, obiegu i kontroli dokumentów finansowych w Ministerstwie we wszystkich jednostkach organizacyjnych Ministerstwa*.
3. Pilne podjęcie wszelkich, będących w gestii Ministra, działań niezbędnych do zakończenia procesu likwidacji państwowej instytucji kultury – Centrum GovTech.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie¹²⁵ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań. Zgodnie z art. 98 ustawy o NIK,

¹²⁵ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym na adres do doręczeń elektronicznych NIK, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 3, ze zm.). w przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie, w miarę możliwości, skanu tych zastrzeżeń na adres mailowy jednostki kontrolnej NIK przeprowadzającej postępowanie kontrolne.

kto nie informuje bądź niezgodnie z prawdą informuje o wykonaniu wniosków pokontrolnych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Warszawa, 14 kwiecień 2026 r.

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Jacek Kozłowski

/-/

Na podstawie art. 35c ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2022 r. poz. 623 ze zm.) Najwyższa Izba Kontroli Departament Rozwoju i Gospodarki powiadamia, że w tekście wystąpienia pokontrolnego z dnia 14 kwietnia 2026 r. sporządzonego w związku z kontrolą P/26/001 Wykonanie budżetu państwa w 2025 r. w części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka przeprowadzoną w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego, dokonano sprostowania oczywistych omyłek pisarskich i rachunkowych, poprzez:

- zastąpienie użytego na str. 26 w sekcji Opis stanu faktycznego, w wierszach od 20 do 22 sformułowania: „wynosiło 501 osób i było o 62 osoby wyższe niż w 2024 r. Na koniec 2025 r. zatrudnionych było 536 osób, tj. o 69 osób więcej niż na koniec 2024 r.” sformułowaniem: „wynosiło 461 osób i było o 22 osoby wyższe niż w 2024 r. Na koniec 2025 r. zatrudnionych było 493 osób, tj. o 27 osób więcej niż na koniec 2024 r.”

Warszawa, 17 czerwca 2026 r.

Milena Tymendorf
p.o. Wicedyrektor Departamentu
Departament Rozwoju i Gospodarki

/-/